

V tej številki:

Ljubljana v BiTiH – BiTi v Ljubljani	2
Koledar prihajajočih srečanj	2
Spletni splošni slovenski geslovnik - SSSG v letu 2011	3
Analiza podatkov domoznanskega vprašalnika 2009 za Goriško območje	4
Analiza podatkov domoznanskega vprašalnika 2009 za Osrednjeslovensko območje	9
Na poti pride vse naproti	9
Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2011	10
Program izobraževanja NUK za leto 2012	12
Evropski kongres o e-vključenosti 2011	13
Premislek o izmenjavi virov	20
»Besede onkraj vidnega«	21
Računalništvo v oblaku	22
Spremembe in dopolnitve Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti	25

Ljubljana v BiTiH – BiTi v Ljubljani

Ljubljana v BiTiH – BiTi v Ljubljani je prvi Ljubljanski kongres digitalizacije kulturne dediščine, ki bo potekal 16. maja 2012 v okviru 7. mednarodne konference SEEDI 2012 (od 17. do 18. maja 2012). Na kongresu bo obravnavana slovenska problematika digitalizacije in digitalnih virov. Posebna pozornost bo namenjena iskanju novih skupnih možnosti za reševanje zaznanih težav na področju digitalizacije.

Na kongresu lahko s svojim prispevkom sodelujete tudi vi. Do 9. marca 2012 na e-naslov seedi2012@nuk.uni-lj.si pošljite razširjeni povzetek prispevka s področja digitalizacije:

- rokopisnega in tiskanega gradiva,
- muzejskih in arhivskih zbirk,
- umetniških del,
- drugega slikovnega gradiva (starih razglednic

- mesta, fotografij, plakatov, vedut ...),
- glasbenih tiskov in dokumentov
- itd.

Predstavite lahko tudi svoje izkušnje pri:

- reševanju avtorskih vprašanj glede prostega dostopa do digitaliziranega gradiva in dajanja na voljo javnosti,
- geopozicioniranju in digitalizaciji zgodovinskih kart ter arhitekturnih načrtov,
- 3D digitalizaciji in oblikovanju spletnih virtualnih predstavitev in razstav,
- inovativni gradnji in uporabi digitalnih vsebin
- in drugih sorodnih vsebinah.

Več informacij najdete na <http://www.nuk.uni-lj.si/seedi2012>.

Koledar prihajajočih srečanj

TUJINA

(izbor za obdobje marec - maj 2012)

- **21.-24. 3. 2012**, Dubrovnik, Hrvaška, *24. Proljetna škola školskih knjižničara*, http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=2759:24-proljetna-kola-kolskih-knjiniara-&catid=284:struni-suradnici-knjiniari&Itemid=115
- **22.-23. 3. 2012**, Düsseldorf, Nemčija, *DGI-Conference 2012: Social media and Web science*, http://www.dgi-info.de/CfP2012DGI-Konferenz_GB.aspx
- **26.-27. 3. 2012**, Wellington, Nova Zelandija, *Future Perfect 2012: Digital Preservation by Design*, <http://archives.govt.nz/advice/government-digital-archive-programme/future-perfect-2012-digital-preservation-design>
- **29.-31. 3. 2012**, Milton Keynes, Velika Britanija, *38th Annual AAH Conference & Bookfair*, <http://www.aah.org.uk/annual-conference/2012-conference>
- **1.-5. 4. 2012**, Barcelona, Španija, *34th European Conference on Information Retrieval (ECIR 2012)*, <http://ecir2012.upf.edu/>
- **2.-4. 4. 2012**, Austin, ZDA, *Electronic Resources and Libraries Conference 2012*, <http://www.electroniclibrarian.com/conference-info>
- **5.-8. 4. 2012**, Osaka, Japonska, *Librasia 2012 -The Asian Conference on Literature and Librarianship*, <http://librasia.iafor.org/>
- **7.-8. 4. 2012**, Kuala Lumpur, Malezija, *2012 International Conference on Computer Networks and Communications Systems (CNCS 2012)*, <http://www.sie-edu.sg/cncc/index.htm>
- **8.-9. 4. 2012**, Hongkong, *International Conference on Information System, Engineering and Management Science (ICISEMS 2012)*, <http://www.icisems.com>
- **11.-13. 4. 2012**, Paris, Francija, *IFLA International Newspaper Conference 2012*, <http://www.ifla.org/en/events/ifla-international-newspaper-conference-2012>
- **16.-17. 4. 2012**, Ankara, Turčija, *3rd International Conference on Information Management and Evaluation*, <http://www.academic-conferences.org/icime/icime2012/icime12-home.htm>
- **21.-22. 4. 2012**, Shirdi, India, *International Conference on Recent Trends and Advancements in Computing Technologies (ICRTACT-2012)*, <http://itsindia.9k.com/Index.htm>
- **10.-11. 5. 2012**, Milano, Italija, *VI Summit di Architettura dell'Informazione*, <http://www.iasummit.it/2012/>
- **16.-18. 5. 2012**, Valencija, Španija, *6th International Conference on Research Challenges in Information Science (RCIS 2012)*, <http://rcis-conf.com/rcis2012/>
- **20.-21. 5. 2012**, Kopenhagen, Danska, *20th EBLIDA Annual Council Meeting and Conference*, <http://www.eblida.org/index.php?page=eblida-events>
- **20.-25. 5. 2012**, Chapel Hill, ZDA, *DigCCurr Professional Institute: Curation Practices for the Digital Object Lifecycle*, <http://ils.unc.edu/digccurr/institute.html>
- **22.-24. 5. 2012**, Praga, Češka, *INFORUM 2012*, <http://www.inforum.cz/en/>
- **22.-25. 5. 2012**, Limerick, Irska, *4th International Conference on Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, <http://www.isast.org/qqml2012.html>
- **31. 5.-2. 6. 2012**, Austin, ZDA, *The Society for Textual Scholarship - International Interdisciplinary Conference*, <http://textualsociety.org/>

Spletni splošni slovenski geslovník - SSSG v letu 2011

Spletni splošni slovenski geslovník – (SSSG), ki ga mnogi slovenski knjižničarji uporabljamo pri strokovni vsebinski obdelavi knjižničnega gradiva, najdemo na Nukovi domači spletni strani - <http://www.nuk.uni-lj.si>, pod rubriko KNJIŽNIČARJI in naslovom SSSG.

Geslovník je še vedno brezplačen in neomejeno dosegljiv preko spleta ter ponuja možnost sodelovanja in uporabe tako knjižnicam kot uporabnikom. SSSG je kontroliran slovar, ki vključuje predmetne oznake, ki izvirajo iz žive bibliografske baze ter vodijo katalogizatorja pri pravilni oziroma enotni izbiri predmetnih oznak ter ustreznih UDK vrstilcev. Geslovník – SSSG in tabele UDK – UDC MRF dajejo slovenskim knjižnicam strokovno podlago za enotno in strokovno analizo vsebine knjižničnega gradiva.

SSSG razvijamo zaposleni na Oddelku za vsebinsko obdelavo monografij vse od leta 2002, ko je izšla tudi knjižna izdaja splošnega slovenskega geslovníka. Poleg mesečnega dopolnjevanja z novimi predmetnimi oznakami je geslovník doživel tudi precej oblikovnih in vsebinskih sprememb. Najpomembnejša vsebinska sprememba je bila leta 2004, ko smo **tematskim predmetnim oznakam** dodali **osebna** in **rodbinska imena**. Konec leta 2003 in v prvi polovici leta 2004 smo veliki večini tematskih predmetnih oznak dodali tudi **vrstilce UDK**, katere tudi redno dopolnjujemo in zamenjujemo z novimi vrstilci UDK. Tako smo konec leta 2008 vrstilce UDK prilagodili novejšemu slovenskemu prevodu tablic UDK - UDCMRF 2006.

Elektronska oblika geslovníka omogoča neposredno iskanje zelenih predmetnih oznak, predmetnih določil in odgovarjajočih vrstilcev UDK preko iskalnika. Iskalnik ponuja štiri različne načine iskanja po posameznih vrstah predmetnih oznak, in sicer po začetnem nizu znakov, poljubnem nizu znakov, natančnem ali identičnem nizu znakov iz poizvedbe in po vrstilih UDK.

Že od postavitve spletnega geslovníka vabimo vse knjižnice za sodelovanje pri dopolnjevanju oziroma pri uvajanju novih predmetnih oznak. Predloge za nove, še nesprejete predmetne

SPLETNI SPLOŠNI SLOVENSKI GESLOVNIK

Izrazi: ISČI

Način iskanja: Začetni niz znakov Pomoč

Vrste predmetnih oznak: Tematske predmetne oznake

Uporabo predmetnih oznak iz Splošnega Slovenskega geslovníka v COBISS-u označujemo v podpolju \$2 bloka 6XX s kratiko NUK

[Uvodna pojasnila](#)
[Navodila za predmetno označevanje](#)
[Predlogi novih predmetnih oznak](#)
[Uredništvo](#)

POMOČ

Iskalnik po spletnem SSG omogoča uporabnikom štiri različne načine iskanja po seznamu predmetnih oznak Spletnega splošnega slovenskega geslovníka:

- **Začetni niz znakov** – omogoča uporabniku oblikovanje poizvedb, ki vsebujejo enega ali več znakov, brez dodanih okrajšav. Iskalnik od leve proti desni primerja identičnost znakov iz poizvedbe z začetnimi znaki posameznih predmetnih oznak v bazi podatkov in izpiše predmetne oznake, ki imajo enake začetne znake, kot uporabnikova poizvedba.
- **Poljubni niz znakov** – uporabnikova poizvedba lahko vsebuje poljuben niz znakov, brez dodanih okrajšav. Iskalnik primerja niz znakov iz poizvedbe s predmetnimi oznakami v bazi podatkov in izpiše seznam tistih predmetnih oznak, ki vsebujejo identičen niz znakov, bodisi na začetku, v sredini ali na koncu izraza.
- **Natančno iskanje** – iskalnik poišče in izpiše samo tiste predmetne oznake, ki so popolnoma identične uporabnikovi poizvedbi.
- **Iskanje po predmetnih določilih** – iskalnik omogoča tudi iskanje po seznamu predmetnih oznak, ki nastopajo izključno kot predmetna določila. Postopek je sledeč: v polje Izraz vpišite *(zvezdico). Po potrditvi iskanja se izpiše seznam predmetnih določil.
- **Iskanje po UDK vrstilu** – omogoča uporabniku iskanje predmetnih oznak po UDK vrstilih. Tako lahko poiščemo vse predmetne oznake, ki jih SSSG vsebuje iz določenega strokovnega področja. Postopek je sledeč: v polje izraz vpišite UDK vrstilec, npr. 02, in dobili boste vse predmetne oznake s področja Bibliotekarstva.

oznake, na katere naletite pri svojem delu, lahko pošljete na elektronski naslov: Aljoša.Pelhan@nuk.uni-lj.si.

Zaposleni na oddelku za vsebinsko obdelavo monografij smo tudi v letu 2011 nadaljevali z rednim pregledovanjem in dopolnjevanjem SSSG. Tako smo v letu 2011 vnesli 743 novih osebnih imen in 90 kazalk za osebna imena. Geslovník smo dopolnili s 43-timi novimi rodbinskimi predmetnimi oznakami. Trenutno obsega SSSG okoli **9737 osebnih imen** in **216 rodbinskih imen**. Tematskim predmetnim oznakam smo v lanskem letu dodali 205 novih tematskih predmetnih oznak in 34 novih pripadajočih kazalk. Novim predmetnim oznakam smo dodali tudi 280 ustreznih vrstilcev UDK. Konec leta 2011 je SSSG vseboval **11062 tematskih predmetnih oznak** in **696 tematskih kazalk**. Celoten SSSG pa je konec leta 2011 vseboval skupaj **20867 predmetnih oznak**, **2076 pripadajočih kazalk** in **18455 vrstilcev UDK**. Poleg tega smo v SSSG v letu 2011 vnesli okoli 200 redakcijskih popravkov predmetnih oznak ali vrstilcev UDK.

Aljoša Pelhan
Narodna in univerzitetna knjižnica

Analiza podatkov domoznanskega vprašalnika 2009 za Goriško območje

Osrednje območne knjižnice

Lavričeva knjižnica

Osnovno

Goriško območje obsega štiri osrednje knjižnice:

- Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica – OOK,
- Lavričeva knjižnica Ajdovščina,
- Mestna knjižnica in čitalnica Idrija in
- Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin.

Na podlagi zbranih podatkov iz anket stanja domoznanstva na dan 31. decembra 2009 ugotavljamo, da je v dveh knjižnicah (Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin) domoznanska dejavnost organizirana kot samostojni oddelek v okviru knjižnice. Ti dve knjižnici vodita tudi ločeno porabo sredstev za nakup domoznanskega gradiva. V ostalih dveh knjižnicah (Lavričeva knjižnica Ajdovščina,

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija) pa je domoznanska dejavnost organizirana v okviru drugih oddelkov oz. izposojevališč v knjižnici.

Goriška knjižnica namenja domoznanski dejavnosti približno 5 % površin, osrednje knjižnice pa največ 2 %. Prostore za domoznansko dejavnost v Lavričevi knjižnici šele urejajo, zato jih v času izpolnjevanja vprašalnika še niso imeli.

Najvišji odstotek gradiva, namenjenega domoznanstvu, ima Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin. Goriška knjižnica sistematično obdeluje retrospektivo (starejše neobdelano gradivo), ki vključuje tudi domoznansko gradivo, ki ga postopoma vključuje in tako povečuje domoznansko zbirko. Lavričeva knjiž-

nica Ajdovščina in Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, ki nimata samostojnih domoznanskih oddelkov, imata najnižji odstotek domoznanskega gradiva.

Goriška knjižnica izvaja domoznansko dejavnost že od začetkov delovanja knjižnice, ko je bila zadolžena za današnje Goriško območje ter za območje s slovensko manjšino v Goriški in Videmski pokrajini v Italiji. Osrednje knjižnice na našem območju šele v zadnjem času posvečajo skrb za domoznansko gradivo in ustanavljajo posebne zbirke, zato se na nekaterih področjih dejavnost prekriva.

Glede na podatke te analize na Goriškem območju ni sivih lis, saj je pokrito celotno območje, ki smo ga razširili tudi v Italijo.

Preglednica 1: Odstotek površine knjižnice, namenjene za domoznanstvo

Knjižnica	Tip	Organizacija domoznanstva	Odstotek površine, namenjene
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	OOK	samostojni oddelek v okviru knjižnice	5,56 %
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	OK	v okviru drugih odd./izposoj.	0,00 %
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	OK	v okviru drugih odd./izposoj.	0,93 %
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	OK	samostojni oddelek v okviru knjižnice	2,34 %

Preglednica 2: Odstotek zaloge domoznanskega gradiva glede na celoten fond (status in organizacijske oblike domoznanske dejavnosti)

Knjižnica	% domoznanskega gradiva	Organizacija domoznanstva
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	4,92 %	samostojni odd. v okviru knjižnice
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	1,41 %	v okviru drugih odd./izposoj.
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	1,51 %	v okviru drugih odd./izposoj.
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	11,24 %	samostojni odd. v okviru knjižnice

Preglednica 3: Prekrivajoča se območja domoznanske dejavnosti posameznih OK, morebitne sive lise

Knjižnica	Geografsko območje domoznanske dejavnosti
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	mestna občina Nova Gorica občina Ajdovščina občina Bovec občina Brda občina Cerklje občina Idrija občina Kanal občina Kobarid občina Miren - Kostanjevica občina Renče - Vogrsko občina Šempeter - Vrtojba občina Tolmin občina Vipava
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	občina Ajdovščina občina Vipava
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	občina Cerklje občina Idrija
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	občina Bovec občina Kobarid občina Tolmin

Organiziranost domoznanske dejavnosti

V letu 2009 sta imeli Goriška knjižnica Franceta Bevka in Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin organizirano domoznansko dejavnost v obliki samostojnega oddelka, kar predstavlja 50 % osrednjih knjižnic Goriškega območja. Preostali osrednji knjižnici pa sta domoznanstvo izvajali v okviru drugih oddelkov oz. izposojevališč knjižnice:

- Lavričeva knjižnica Ajdovščina v osrednji enoti, delno tudi po drugih enotah;
- Mestna knjižnica in čitalnica Idrija v osrednji enoti (od leta 1995).

Goriška knjižnica je domoznanski oddelk, imenovan Domoznanska zbirka, snovala leta 2000, ko se je preselila v novo sedanjo stavbo, čeprav se je knjižnica z domoznanstvom ukvarjala že prej, vendar ni

imela primerne prostora za zbirko. Tako je bilo domoznansko gradivo razpršeno med ostalim gradivom in izloženo ob selitvi knjižnice leta 2000.

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je domoznanski oddelk pridobila leta 2006 z izločanjem domoznanskega gradiva iz celotne knjižnične zbirke in z začetkom sistematičnega zbiranja domoznanskega gradiva.

Preglednica 4: Domoznanski oddelki, leto ustanovitve

Knjižnica	Organizacija domoznanstva	Uradni naziv oddelka	Leto ustanovitve
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	samostojni oddelk v okviru knjižnice	Domoznanska zbirka	2000
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	v okviru drugih odd./izposoj.		
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	v okviru drugih odd./izposoj.		
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	samostojni oddelk v okviru knjižnice	Domoznanski oddelk	2006

Preglednica 5: Sistemizirana zasedena delovna mesta samo za domoznanstvo (v št. sistemiziranih delovnih mest in EPZ)

Knjižnica	Sistemizirana delovna mesta		Število delavcev z univ. diplomo	Število delavcev z licenco COBISS	EPZ
	Število	Naziv			
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	2	skrbnik zbirke, informator	2	0	2
Lavričeva knjižnica Ajdovščina					
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija					
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	0,5	bibliotekar	1	0	0,5

Goriška knjižnica izpolnjuje drugi odstavek 14. člena Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, saj ima zaposlena dva strokovno usposobljena delavca. Za izvajanje domoznanske dejavnosti ima sistemizirani dve delovni mesti: skrbnik zbirke in informator. Oba delavca imata VII. stopnjo izobrazbe (univerzitetna diploma), vendar nimata COBISS licence. Delo v Goriški knjižnici je namreč organizirano tako, da vse gradivo obdelujejo katalogizatorji, tudi domoznansko.

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin ima za opravljanje domoznanske dejavnosti sistemizirano 0,5 delovnega mesta, ki ga zaseda delavec s VII. stopnjo izobrazbe (univerzitetna diploma) in brez COBISS licence.

Lavričeva knjižnica Ajdovščina in Mestna knjižnica in čitalnica Idrija imata zaposlenega po enega delavca, ki skrbi za domoznansko zbirko, vendar samo nekaj ur tedensko.

Delavci pridobivajo zelo malo znanj s področja domoznanske

stroke, saj se malo izobražujejo – izjema je le OOK (neformalne oblike izobraževanja, izobraževanja znotraj stroke: tečaji, predavanja, delavnice, seminarji, kongresi ipd.), sodelovanje z drugimi sorodnimi institucijami (muzeji, arhivi, galerije, ipd.).

Glede na podatke ugotavljamo zelo slabo usposobljenost domoznanskega kadra za obdelavo gradiv, saj nima nihče veljavne licence za delo v vzajemni katalogizaciji.

Prav tako v prihodnje ne načrtujejo nobenih sprememb na področju oblikovanja oddelkov ali sistemizacije delovnih mest.

Izvajanje domoznanske dejavnosti

Knjižnice Goriškega območja izvajajo domoznansko dejavnost pridobivanja, obdelave, hranjenja in izposoje domoznanskega gradiva, posredujejo domoznanske informacije, organizirajo domoznanske prireditve (domoznanske pogovore, literarne večere ipd.), bibliopedagoške, razstavne in publicistične dejavnosti.

Knjižnice ne izdelujejo bibliografij v klasični in elektronski obliki, povečini pa tudi ne izdelujejo bibliografije lokalnih avtorjev v klasični in/ali elektronski obliki. Goriška knjižnica izdeluje bibliografije za potrebe posameznikov oz. po naročilu.

V domoznanskih zbirkah prevladuje knjižno gradivo. Ostalo gradivo, ki je številčneje zastopano v posameznih knjižnicah:

- **Ajdovščina:** kartografsko gradivo in elektronski viri, nekoliko manj glasbeni tiski, periodika in videoposnetki;
- **Idrija:** kartografsko gradivo, manj periodika, videoposnetki, elektronski viri;
- **Nova Gorica:** starejše dragoceno gradivo (tudi antikvarno), slikovno in kartografsko gradivo, glasbeni tiski, periodika, video in zvočni posnetki, siva literatura;
- **Tolmin:** bogata zbirka slikovnega gradiva, periodike, sive literature, drobnih tiskov ter zbirka kopij člankov in dvodimenzionalnih grafik.

Knjižnice zbirajo primarno in sekundarno domoznansko gra-

Preglednica 6: Odstotkovni prikaz načina pridobivanja gradiv

Knjižnica	Nakup	Obvezni izvod	Dar	Drugo
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	35	37	27	1
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	75	0	25	0
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	65	0	35	0
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	60	0	40	

Preglednica 7: Načrti na področju domoznanske dejavnosti za obdobje 2010–2012

Knjižnica	Komentar
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	Ureditev in katalogizacija drobnih tiskov, popis zapuščin, sistematična digitalizacija domoznanskega gradiva, popis domoznanskih depojev.
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	Ureditev oddelka za domoznansko gradivo.
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	Vzpostavitev in vzdrževanje stikov z izdajatelji domoznanskega gradiva, muzejem, arhivom, društvi in šolami za prezentiranje domoznanske zbirke.
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Inventarizirati vse gradivo, čimveč katalogizirati, digitalizirati vsaj vse razglednice in pomembnejše fotografsko gradivo ter ga ustrezno predstaviti – npr. na spletni strani knjižnice ...

divo, izjema je Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, ki zbira samo primarno gradivo.

Gradivo je v večini računalniško obdelano v bazi COBIB. Gradivo, ki ni obdelano, tudi ni všteto v tem vprašalniku.

Knjižnice domoznanske zbirke večinoma nimajo v prostem pristopu. Domoznanski zbirki v Tolminu in Novi Gorici sta samostojni zbirki, Lavričeva knjižnica pa svojo zbirko šele postavlja. Lavričeva knjižnica Ajdovščina in Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin imata tudi priročni domoznanski zbirki.

Knjižnice pridobivajo domoznansko gradivo predvsem z nakupom: 35–75 %. Največ domoznanskega gradiva pridobi z nakupom Lavričeva knjižnica Ajdovščina, najmanj pa Goriška knjižnica, ki pridobiva domoznansko gradivo tudi z obveznim izvodom (37 %). Nekoliko manj je darov (25–40 %), kamor sodijo tudi zapuščine, diplomske naloge, publikacije različnih ustanov območja ... Največ domoznanskega gradiva pridobi z darovi Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, najmanj pa Lavričeva knjižnica Ajdovščina. Goriška knjižnica v postavki »drugo« navaja lastne izdaje, lastne izdaje drobnih tiskov, stari fondi ...

Lavričeva knjižnica Ajdovščina in Goriška knjižnica menita, da skrbita za pravilno zaščito in hranjenje gradiva v skladu z IFLA načeli za hrambo knjižničnega gradiva in ravnanja z njim. Mestna knjižnica in čitalnica Idrija in Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin tega ne moreta potrditi, saj nimata pravilnih pogojev za hranjenje gradiva v skladu z IFLA načeli.

Načrti knjižnic za prihodnja tri leta so usmerjeni predvsem v urejanje domoznanskih oddelkov:

- novonastalega v Ajdovščini,
- katalogizacije v Tolminu,
- ureditev in katalogizacija drobnih tiskov, popis zapuščin, popis domoznanskih depojev v Novi Gorici,
- vzpostavitev in vzdrževanje stikov z izdajatelji domoznanskega gradiva, muzejem, arhivom, društvu in šolami za prezentiranje domoznanske zbirke v Idriji,
- digitalizacija domoznanskega gradiva v Tolminu in Novi Gorici.

Digitalizacija

Knjižnice, z izjemo Lavričeve knjižnice Ajdovščina, izvajajo digitalizacijo domoznanskih gradiv tudi s pomočjo medsebojnega sodelovanja (skupna digitalizacija v okviru območnosti). Digitalizirano gradivo je dostopno prek portala Digitalna knjiž-

nica Slovenije, nekaj na portalu Kamra in lokalno, v prostorih knjižnic. Knjižnice večinoma digitalizirajo fizično gradivo (monografske in serijske publikacije), manj slikovno in kartografsko. Multimedijskega gradiva (zvočnih in video vsebin) knjižnice zaenkrat še ne digitalizirajo.

Knjižnice tudi v prihodnje načrtujejo projekte digitalizacije (razen Lavričeve knjižnice Ajdovščina):

- **Nova Gorica:** Digitalizacija starejše (Edinost, Primorski gospodar, Koledar Goriške matice, Luč ...) in lokalne periodike (šolska glasila, lokalni časopisi), digitalizacija posameznih izvodov starejšega ali dragocenega gradiva ter nekknjižnega gradiva (razglednice, plakati, zemljevidi, deli zapuščin ...).
- **Idrija:** Digitalizacija Idrijskih razgledov v navezavi z Goriško knjižnico Franceta Bevka (območnost), sprotne digitalizacija bibliografsko obdelanih člankov, digitalizacija razglednic.
- **Tolmin:** Digitalizacija razglednic in pomembnejšega fotografskega gradiva.

Pripombe in komentarji

Knjižnice opozarjajo, da prihaja do odstopanj pri podajanju števila domoznanskega gradiva, saj imamo v knjižnicah del gra-

Preglednica 8: Načrti na področju digitalizacije (2010–2012)

Knjižnica	Projekti digitalizacije
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	Digitalizacija starejše periodike (Edinost, Primorski gospodar, Koledar Goriške matice, Luč ...), digitalizacija lokalne periodike (šolska glasila, lokalni časopisi), digitalizacija posameznih izvodov starejšega ali dragocenega gradiva, digitalizacija nekknjižnega gradiva (razglednice, plakati, zemljevidi, deli zapuščin ...)
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	Digitalizacija Idrijskih razgledov v navezavi z Goriško knjižnico Franceta Bevka (območnost), sprotne digitalizacija bibliografsko obdelanih člankov, digitalizacija razglednic.
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Radi bi digitalizirali vsaj zbirko razglednic in pomembnejšega fotografskega gradiva ter ga ustrezno predstavili – npr. na spletni strani knjižnice.

diva (tudi domoznanskega), ki še ni obdelan. Težave se pojavljajo tudi pri navajanju podatkov o številu izposoj, saj za evidentiranje tovrstnih transakcij ne uporabljajo ustrezne programske opreme.

Povzetek

Goriško območje je domoznansko zelo dobro pokrito. Tu imamo Goriško knjižnico, ki skrbi za razvoj in pokritost domoznanske dejavnosti na celotnem območju in območju sosednje Italije, kjer živijo Slovenci. Čeprav se knjižnica ukvarja z domoznansko dejavnostjo že nekaj časa, je šele v novi zgradbi (kamor se je knjižnica preselila leta 2000) dobila prostor za domoznanski oddelek in spominsko sobo Franceta Bevka. Gradivo, ki je bilo prej razpršeno po celotni knjižnici, so zbrali na oddelku, ki so ga poimenovali Domoznanska zbirka. Domoznanska zbirka je samostojna zbirka, ki pa ni v prostem pristopu. Obsega 23.047 enot raznovrstnega knjižničnega gradiva, ki je obdelano v bazi COBIB.

Za gradivo skrbita dve bibliotekarki, ki popisujeta gradivo, pripravljata digitalizacijo ..., gradiva pa ne obdelujeta. Svoje znanje dopolnjujeta na različnih izobraževanjih, konferencah, srečanjih ...

Knjižnica digitalizira starejše domoznansko gradivo, predvsem razglednice, periodiko, knjige, zemljevide.

V prihodnjem obdobju načrtujejo z nadaljevanjem digitalizacije in urejanjem domoznanske zbirke, kamor sodi: ureditev in katalogizacija drobnih tiskov, popis zapuščin, popis domoznanskih depojev.

V zadnjem času tudi ostale osrednje knjižnice območja pripravljajo svoje domoznanske zbirke z gradivom, ki ga že imajo v knjižnici in organiziranim zbiranjem novega. Domoznanski oddelki nastajajo bodisi kot samostojni oddelki v okviru knjižnice (Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin) ali v okviru drugih oddelkov oz. izposojevališč v knjižnici (Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija).

Posebno bogato zbirko domoznanskega gradiva imajo v Tolminu, kjer imajo tudi zaposlenega 0,5 bibliotekarja z univerzitetno izobrazbo, vendar brez licence COBISS. Ostali knjižnici imata zadolžena delavca, ki le del delovnega časa posvetita domoznanstvu. Kljub temu pa knjižnice opravljajo večino domoznanske dejavnosti, izjema so le izdelave bibliografij.

Domoznanske zbirke obsegajo predvsem knjižno gradivo, v posameznih knjižnicah pa izstopajo posamezne zbirke gradiva:

- Ajdovščina: kartografsko gradivo in elektronski viri
- Idrija: kartografsko gradivo
- Nova Gorica: periodika, starejše dragoceno gradivo (tudi antikvarno), slikovno gradivo
- Tolmin: bogata zbirka slikovnega gradiva, drobnih tiskov in zbirka kopij člankov ter dvodimenzionalnih grafik

Knjižnice si želijo urediti svoje oddelke, pripraviti manjkajoče popise, sodelovati s sorodnimi ustanovami in šolami, digitalizirati gradivo. Digitalizacija se v nekaterih knjižnicah že izvaja tudi z medsebojnim sodelovanjem. Digitalizirajo starejšo periodiko, slikovno gradivo, knjige.

Domoznanska dejavnost na Goriškem območju je ponovno v razvoju, knjižnice imajo veliko načrtov, ki jih bodo ob primerni finančni podpori in ustreznem številu zaposlenih tudi uspešno izvedle.

Irena Škvarč
Goriška knjižnica Franceta
Bevka Nova Gorica

Preglednica 9: Prirast domoznanskega gradiva in število zaposlenih, ki se ukvarjajo z domoznansko dejavnostjo (podatki za leto 2009)

Knjižnica	Domoznansko gradivo – prirast v letu 2009	EPZ realiziran	EPZ po pravilniku (0,32 za domoznanstvo)	EPZ glede na prirast (1 EPZ/5000 enot)	Pripadajoč EPZ po pravilniku + prirast
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	1134	2	0,32	0,38	0,70
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	137		0,32	0	0,32
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	109		0,32	0	0,32
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	2863	0,5	0,32	0	0,32

Analiza podatkov domoznanskega vprašalnika 2009 za Osrednjeslovensko območje

Osrednje območne knjižnice

V letu 2010 smo v osrednjih območnih knjižnicah predvideli ponovno izvedbo popisa stanja domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah, ki je bila prvič izvedena v letu 2007. Rezultati prvega popisa so bili maja 2009 predstavljeni na prvem festivalu domoznanstva v Osrednji knjižnici Srečka Vilharja Koper. Prvi popis je pokazal številne težave in razlike pri izvajanju domoznanskih dejavnosti na posameznih knjižničnih območjih.

Na podlagi analize odgovorov na anketna vprašanja, ki so bila zastavljena v popisu stanja v letu 2007, se je pokazalo, da so bila le-ta v določeni meri neustrezna in ne-enoznačno zastavljena. Primerjava dobljenih rezultatov po posameznih vsebinskih sklopih tako ni bila popolnoma mogoča, kar se je odražalo tudi v končni analizi stanja na nacionalnem nivoju.

Za izvedbo popisa stanja v letu 2010 (za stanje na dan 31. 12. 2009) je bil na podlagi vprašalnika iz leta 2007 pripravljen nabor morebitnih popravkov, ki bi odpravili nejasnosti pri izvedbi. Navkljub popravkom za potrebe novega popisa ni bilo pripravljeno tudi ustrezno definiranje temeljnih enot merjenja domoznanske dejavnosti. Posledično dobljeni rezultati ne izkazujejo dejanskega stanja, saj vprašanja v anketi niso bila enoznačna in tako v preveliki meri dopuščajo različne interpretacije. Določenih pridobljenih podatkov tako ni mogoče primerjati, ne le po različnih območjih, pač pa celo med knjižnicami iste regije.

9

To se je izkazalo predvsem pri podatkih o odstotku površin, namenjenih domoznanstvu,

odstotku dejanskega prirasta gradiva v primerjavi z retrospektivnimi vnosi stare zaloge gradiva, številu zaposlenih na področju domoznanske dejavnosti in številu tedenskih ur, namenjenih tej dejavnosti, pa tudi neprimerljivosti različno velikih in organiziranih knjižnic, opiranju na Standarde za splošne knjižnice, ki kot taki ne opredeljujejo posebej potreb po kadru za izvajanje domoznanske dejavnosti itd.

Ravno na primeru Mestne knjižnice Ljubljana se je izkazalo, da brez obsežnih pojasnil ni mogoče predstaviti stanja njene domoznanske dejavnosti in posebnosti, katerih temelj so zgodovinske okoliščine organiziranosti domoznanstva v Ljubljani.

Po temeljitem premisleku smo se splošne knjižnice osrednjeslovenskega območja iz zgoraj navedenih razlogov odločile, da objava rezultatov in analize podatkov domoznanskega vprašalnika 2009 za naše območje ni smiselna, saj iz njih izhajajo nepravilne ali zavajajoče informacije.

Menimo, da je treba za izvedbo morebitnih nadaljnjih popisov stanja domoznanske dejavnosti pripraviti ustreznejše strukturiranje anketnih vprašanj in predhodno konsistentno formuliranje temeljnih enot merjenja domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah, seveda v sodelovanju z ostalimi knjižnicami, ki izvajajo domoznansko dejavnost.

Anja Frković in Aleš Klemen
Mestna knjižnica Ljubljana

OBVESTILA

Na poti pride vse naproti

Režiser Bojan Labovič je posnel dokumentarni film »Na poti pride vse naproti«, ki spremlja življenjsko zgodbo literarnega zgodovinarja, dramaturga, bibliotekarja, prevajalca in publicista dr. Bruna Hartmana.

Film je nastal s finančno podporo zavoda MARIBOR 2012 – Evropska prestolnica kulture, RTV Slovenija, Mestne občine Maribor in Univerzitetne knjižnice Maribor. Na ogled bo v okviru programa Evropske prestolnice kulture.

Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2011

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je tudi v letu 2011 upravljalo s storitvijo oddaljenega dostopa za potrebe knjižnic Univerze v Ljubljani, Centralne tehniške knjižnice ter Narodne in univerzitetne knjižnice.

Avtentikacija in avtorizacija uporabnikov za oddaljen dostop se je izvajala prek modula COBISS/Izposoja z dvema različnima protokoloma. Enim za potrebe posameznih servisov in

drugim za potrebe DiKUL-a.

Upravljanje s storitvijo je pomenilo dnevno spremljanje in preverjanje delovanja storitve, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje nastavitvev potrebnih za nemoteno prijavo na oddaljen dostop ter nastavitvev, ki so omogočale normalno delovanje s servisi različnih ponudnikov. Ugotavljali in odpravljali smo težave pri izpadih delovanja oddaljenega dostopa (pri prijavah na) do posameznih servi-

sov in DiKUL-a. Precej opravil (posredovanje ob izpadih strežnikov za prijavo, prilagajanje nastavitvev novim parametrom itn.) je bilo v zvezi z nastavitvami v modulu COBISS/Izposoja.

Poleg navedenega smo tekoče reševali težave posameznih knjižnic tako pri lokalnem kot oddaljenem dostopu. Večina težav se je pojavljala zaradi spremenjenih IP-jev knjižnic oz. fakultet, ki niso bili registrirani na strani ponudnikov informa-

Preglednica 1: Uporaba storitve oddaljenega dostopa

Članica Univerze v Ljubljani	Št. prijav osebja in študentov UL	Št. prijav ostalih članov	Št. vseh prijav	Št. članov uporabnikov storitve
Narodna in univerzitetna knjižnica	17.579	3.486	21.065	2.137
Centralna tehniška knjižnica	8.220	695	8.915	1.024
Akademija za glasbo	523	19	542	42
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo	26	13	39	9
Akademija za likovno umetnost	66	6	72	16
Biotehniška fakulteta	18.413	967	19.380	1.513
Centralna ekonomska knjižnica EF	21.610	1.511	23.121	2.716
Centralna medicinska knjižnica MF	901	119	1.020	162
Fakulteta za arhitekturo	56	7	63	22
Fakulteta za elektrotehniko	2.271	59	2.330	205
Fakulteta za farmacijo	1.497	198	1.695	137
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo	2.275	149	2.424	209
Fakulteta za matematiko in fiziko	255	41	296	62
Fakulteta za pomorstvo in promet	757	66	823	106
Fakulteta za računalništvo in informatiko	1.066		1.066	87
Fakulteta za socialno delo	220	17	237	45
Fakulteta za strojništvo	2.161	115	2.276	225
Fakulteta za šport	555	34	589	106
Fakulteta za upravo	2.315		2.315	260
Filozofska fakulteta	17.102	495	17.597	1.851
Naravoslovnotehniška fakulteta	1.593	98	1.691	185
Osrednja družboslovna knjižnica FDV	31.575	524	32.099	3.132
Pedagoška fakulteta	2.750	219	2.969	440
Pravna fakulteta	198	68	266	77
Teološka fakulteta	283	42	325	80
Veterinarska fakulteta	239	25	264	38
Zdravstvena fakulteta	5.687	258	5.945	959
Skupaj	140.193	9.231	149.424	15.845

cijskih virov. Članom knjižnic, ki so vključene v storitev, smo pomagali reševati težave pri prijavi preko oddaljenega dostopa na posamezne servise in portal DiKUL. Pretežni del težav je bil v zvezi z napačnimi ali pozabljenimi gesli, potekom članstva v knjižnicah, spremembami statusa člana itn.

Spremljali smo razvoj programske opreme, dopolnjevali konfiguracije programske opreme in vključevali nove funkcionalnosti.

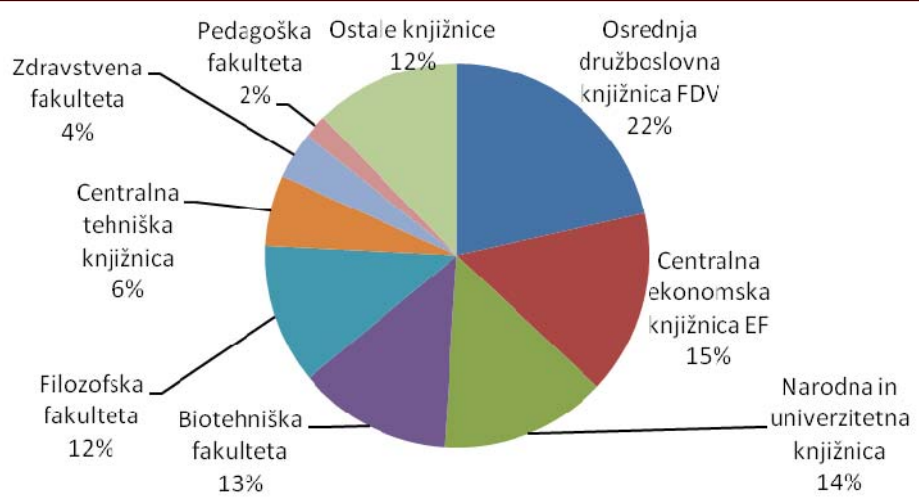
Uporabniško dokumentacijo smo tekoče dopolnjevali na spletnih straneh Mrežnika – Portala informacijskih virov.

Vsako leto pripravimo podatke o uporabi storitve po posameznih knjižnicah, številu uporabnikov in številu prijav. Podatki za leto 2011 sledijo v nadaljevanju.

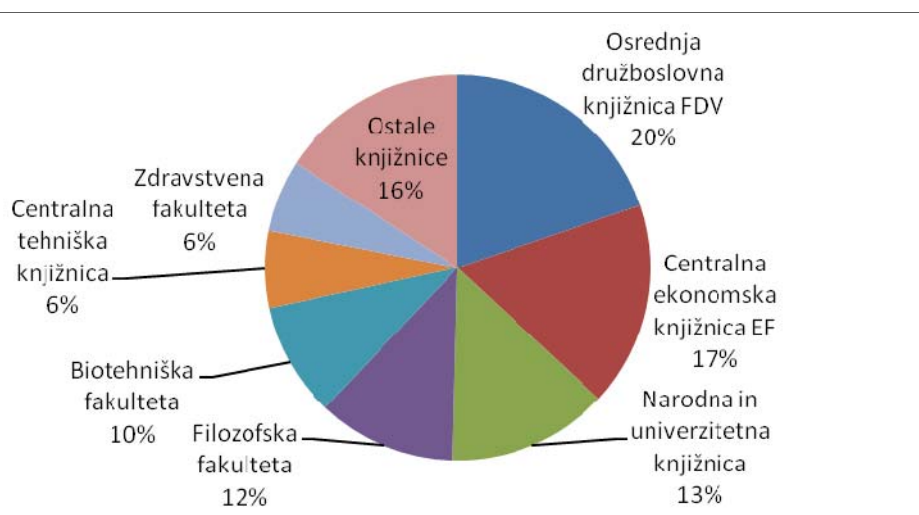
Preko storitve oddaljenega dostopa so se člani knjižnic UL, CTK in NUK prijavili 149.424 krat, kar pomeni v primerjavi z letom 2010 (141.754) 5 odstotno zvišanje. Število uporabnikov storitve se je v letu 2011 povečalo na 15.845, kar pomeni v primerjavi z letom 2010 (14.565) 9 odstotno zvišanje.

11

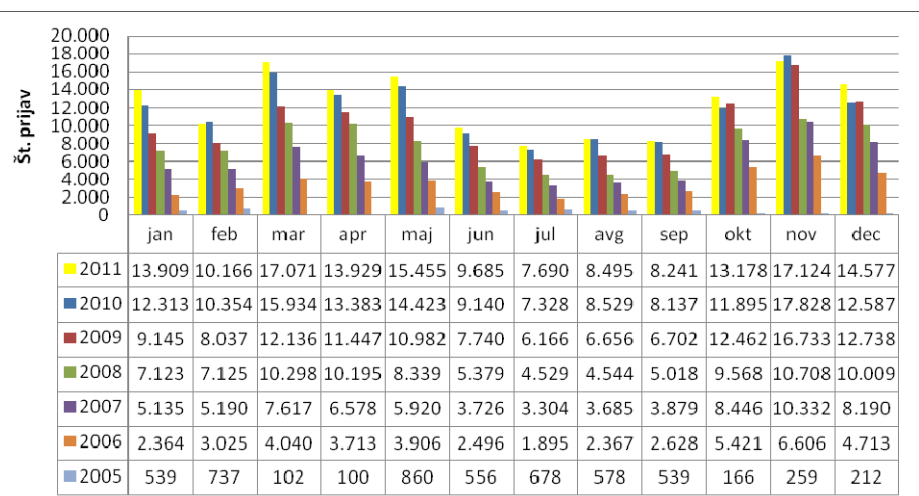
Srečko Bončina
Narodna in univerzitetna knjižnica

Grafikon 1: število prijav preko oddaljenega dostopa po članicah Univerze v Ljubljani

Grafikon 2: število članov uporabnikov storitve po članicah Univerze v Ljubljani

Grafikon 3: število prijav na oddaljen dostop po mesecih v letih 2005-2011

Program izobraževanja NUK za leto 2012

Narodna in univerzitetna knjižnica bo tudi v letošnjem letu organizirala in izvajala različne oblike izobraževanja za *knjižnične delavce in uporabnike knjižnic*. Program izobraževanja je dostopen na spletni strani NUK (URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/Knjižničarji> oziroma URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/Uporabniki>), kjer so sproti objavljene tudi spremembe v programu.

Izobraževanje knjižničnih delavcev je tako kot pretekla leta razdeljeno na tri sklope: tečaji za začetnike v stroki, permanentno izobraževanje ter izobraževanje za vzajemno katalogizacijo.

Novosti

V sklopu permanentnega izobraževanja smo pripravili naslednje nove tečaje:

- *Kako učinkovito komuniciramo s starejšimi uporabniki,*
- *Mobing na delovnem mestu,*
- *Letni razgovor s sodelavci,*
- *Novosti v knjižničnem sistemu Slovenije,*
- *Meritve razvitosti knjižnic.*

Tečaji po naročilu

Če bo dovolj povpraševanja, lahko pripravimo tudi naslednje tečaje izven rednega programa izobraževanja:

- *Izgradnja in upravljanje knjižničnih zbirk,*
- *Inventarizacija knjižničnega gradiva,*
- *Izločanje in odpis knjižničnega gradiva,*
- *Katalogizacija, klasifikacija in indeksiranje drobnega tiska,*
- *Katalogizacija neknjižnega gradiva: videokasete, video DVD-ji, Blu-ray diski,*
- *Vaje iz vsebinske obdelave monografskih publikacij.*

Bibliotekarski izpiti

Izpiti bodo od 28. maja do 8. junija in od 26. novembra do 7. decembra 2012 (NUK, Učilnica – Leskoškova 12).

Kandidatom, posebej tistim brez formalne izobrazbe s področja bibliotekarstva, priporočamo udeležbo na tečajih, ki jih izvajamo v sklopu *izobraževanja za začetnike v stroki*. Naj opozorimo, da bomo *Tečaj za začetnike v stroki* izvedli le v spomladanskem terminu.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit bomo tako kot lani izvajali v dveh delih: prvi del bo namenjen pripravi na izpit iz splošnega dela,

drugi del pa pripravi na izpit iz strokovnih predmetov, razen iz predmeta *Notranja organizacija in delo knjižnic*. Za pripravo na ta izpitni predmet priporočamo obisk tečajev *Strokovna obdelava knjižničnega gradiva* ter *Vaje iz obdelave knjižničnega gradiva*.

Kandidatom priporočamo tudi udeležbo na tečajih v sklopu permanentnega izobraževanja, na katerih bodo poglobili znanje o nekaterih izpitnih vsebinah, in sicer:

- *Osnove varovanja in zaščite gradiva,*
- *Učinkovito referenčno delo v sodobni knjižnici,*
- *Elektronski časopisi, elektronske knjige in knjižnice,*
- *Predstavitev in uporaba elektronske izdaje tabel Univerzalne decimalne klasifikacije (tečaj je brezplačen).*

Ker je novi pravilnik še v pripravi, bodo za opravljanje bibliotekarskih izpitov tudi v letu 2012 veljala določila [Samoupravnega sporazuma o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke \(UL SRS, št. 30/1980\)](#).

Izpitna komisija priporoča vodjem (direktorjem) knjižnic, da upoštevajo določila o dolžini pripravniške dobe (24. člen sporazuma). Skrajšanje pripravništva naj predlagajo (in utemeljijo) le v izjemnih primerih: za kandidate, ki so posebno uspešni in predčasno sposobni za samostojno delo v stroki (38. in 39. člen sporazuma). Za kandidate, ki niso več pripravniki in ki prihajajo iz drugih strok, Izpitna komisija prav tako priporoča, da se usposablajo v skladu s 24. členom sporazuma; vsekakor pa naj doba njihovega usposabljanja ne bo krajša od pol leta.

Dodatne informacije o izobraževalnem programu in bibliotekarskih izpiti lahko dobite pri vodji Bibliotekarskega izobraževalnega centra mag. Heleni Pečko Mlekuš (tel. 01/200-11-39, elektronski naslov: helena.pecko-mlekus@nuk.uni-lj.si) in pri strokovni sodelavki Poloni Marinšek (tel. 01/200-11-60, elektronski naslov: polona.marinsek@nuk.uni-lj.si).

Vabimo vas, da si ogledate spletne strani izobraževanja in se nam pridružite na tečajih.

Helena Pečko Mlekuš
Narodna in univerzitetna knjižnica

Evropski kongres o e-vključenosti 2011

spremenjen dostop do digitalne Evrope v splošnih knjižnicah

Tretji evropski kongres o e-vključenosti, ECEI11, je potekal 6. in 7. septembra 2011 v stavbah Evropskega parlamenta in Odbora regij v Bruslju. Kongres so finančno podprli Civic Agenda skupaj s Fundacijo Billa in Melinde Gates, Bibnet, Odbor regij, EBLIDA, Evropski parlament, NAPLE, JISC TechDis in RegenerateIT. Program ECEI11 je vsebinsko predstavljal nadgradnjo kongresa iz leta 2010 in je izhajal iz spreminjajočega se dostopa do digitalne Evrope v splošnih knjižnicah. Letošnja tema je opozarjala na priložnosti, ki jih nudi Evropa pri izkoriščanju potenciala splošnih knjižnic, kot trajnostnih in dostopnih ustanov za vse uporabnike, katerim je ponujen dostop do različnih tehnologij in znanja.

Slika 1: Stavba Evropskega parlamenta

13

Kongres je bil osredotočen na trend razvoja digitalne dobe in nujnost splošnih knjižnic, da se ustrezno pripravijo na drugačne vsebine. Posebej izpostavljene so bile povezave med evropsko politiko na področju e-vključevanja in možnostmi, kako lahko splošne knjižnice s svojimi dejavnostmi podprejo to politiko, njene strategije in rezultate.

Letošnji program je bil razdeljen na dva dni, torej dva vsebinsko različna dela. Predavanja prvega dne so se nanašala predvsem na vpliv knjižničnega sektorja na dialog z oblikovalci politike v EU in s tem zagovarjanje edinstvenih marketinških koristnosti splošnih knjižnic na najvišjem nivoju.

Glavna vprašanja **prvega dne** kongresa so bila:

- katere so ključne tržne točke, s katerimi bi splošne knjižnice lahko presegle nacionalne in kulturne meje,
- kaj se lahko naučimo iz dobrih praks, ki se izvajajo po Evropi,
- katere investicije so bile izvedene, ali so bile te investicije vodene na nivoju EU,
- katere so ključne vstopne točke v »mehanizem« EU, ki skrbijo za dialog znotraj e-vključenosti med knjižnicami in politiko?

Chris Batt, (zaključuje doktorat na University Colleague London iz sistema javnega znanja v informacijski družbi) predsedujoči in moderator kongresa, je prvi dan odprl z razmišljanjem, da se splošne knjižnice ne smejo več obnašati kot žrtve, temveč morajo začeti ukrepati. Pojasnil je, da bo prihodnost splošnih knjižnic odvisna od profesionalnega razvoja knjižničarjev. Prav tako je poudaril, da namen kongresa ni samo v pridobivanju novih znanj in spoznanj, ampak tudi priložnost za razmislek o tem, kakšna bo v prihodnosti drža oziroma vedenje knjižničarjev do okolice v kateri delujejo in živijo. Knjižničarji in knjižnice bodo morale prevzeti vlogo »igralcev« z izostrenim posluhom za politiko lokalnih skupnosti, zato je pomembno razumevanje, k čemu politiki stremijo, se nagibajo, kašne cilje imajo.

Ilias Iakovidis, vršilec dolžnosti vodje enote za IKT vključevanje pri Evropski komisiji, je v predavanju z naslovom Vključevanje IKT – za pametno, trajnostno in vključujoče gospodarstvo poudaril, da celostna funkcija splošnih knjižnic zahteva nove spretnosti, kompetence in odgovornosti knjižničarjev. Po mnenju evropskih podjetij bo 90 % delovnih mest v letu 2015 zahtevalo različne vrste IKT spretnosti. Dostop do IKT in napredna digitalna (informacijska) pismenost bodo ključnega pomena pri zaposlovanju, pri samorazvoju in pri socialni vključenosti. Prav tako je na podlagi raziskav na spletu, povezanimi z dejavnostmi ljudi vseh starosti, I. Iakovidis opredelil vrsto novih poslovnih modelov in storitev za splošne knjižnice na področju e-uprave, vseživljenjskega učenja in informacij o zdravju. Na koncu predavanja je izpostavil dejstvo, da edinstvenost splošnim knjižnicam daje njihova predanost, da so blizu ljudem v vseh obdobjih

njihovega življenja. Tako doprinesejo tudi dodano vrednost evropski politiki.

V drugem predavanju, z naslovom Vpliv politike na ravni EU, je **Nathan Ducastel**, svetovalec pri HEC Europa Unit, sklenil, da imajo knjižnice zagotovo veliko vlogo pri premostitvi digitalnega razkoraka, vendar pa morajo delovati skupaj in povezano, da dokažejo Evropi, da so sposobne uresničiti zastavljeno delo. Priporočil je smernice knjižničarjem, ki jih je smiselno upoštevati pri doseganju vpliva na politike in njihove odločitve:

- vedno imejte dobro ponudbo, ustvarjajte vsebino in jo bodite pripravljeni deliti z drugimi,
- v okviru EU se zavedajte, da je potreben stalen dialog,
- sklepajte zaveznitva, četudi samo začasna,
- izkoristite politike tako na evropski in nacionalni kot na lokalni ravni,
- zbirajte dokaze, številke in dejstva, z njimi boste dokazovali nujnost vašega obstoja.

Nick Batey iz valižanske vlade je v predstavi načrt za reševanje problema digitalne izključenosti na podeželju in v mestih v regiji Wales. Kot tudi prejšnji predavatelji, je N. Batey poudaril, da je ključ do uspeha v sodelovanju, v opredelitvi ključnih »igralcev« ter v združevanju intelektualne mase različnih organizacij z namenom pridobiti več interesnih skupin v partnerstvo. Poleg potrebe po »win-win« (op. p. zmagovalnih) situacijah je N. Batey poudaril, da je potrebno biti jasen, pristojen in nazadnje tudi vztrajen pri dogovarjanju z EU. Splošne knjižnice so zaradi bogate vsebine, sredstev, dostopnosti in nagnjenosti k sodelovanju v položaju, ko lahko spreminjajo življenja ljudi in ključno delujejo pri spremembah v okolju.

Na podlagi svojih izkušenj pri IFLI **Stuart Hamilton**, višji politični svetovalec, močno verjame, da so knjižnice ključne pri posredovanju pomoči tistim, ki ne morejo dostopati do informacij, ki jih potrebujejo. Tako kot predhodni govorniki je poudaril, da imajo knjižnice močno bazo uporabnikov in so zanesljive institucije, tako da so prav zato zanimive kot partnerske organizacije. S. Hamilton poudarja, da se morajo knjižnični in drugi informacijski strokovnjaki nenazadnje strinjati, da predstavlja politika bistven del njihovega dela.

Razprava ob zaključku prvega dne je prinesla zanimiva razmišljanja o pomembni vlogi knjižnic na področju e-vključenosti. **Linda McAvan**, pos-

Slika 2: Dvorana v stavbi Evropskega parlamenta

lanka evropskega parlamenta in posebna gostiteljica kongresa, je pojasnila, da so 15 let nazaj na knjižnice gledali kot na vozlišča namenjena dostopu v digitalni svet, vendar pa je potrebno danes dostop do digitalnih vsebin dopolniti z usposabljanjem ljudi za uporabo digitalnih medijev ter jim tako omogočiti kvalitetnejše življenje in pomagati v boju proti gospodarski krizi. Poudarila je tudi pomen digitalne agende, v katero morajo biti splošne knjižnice vključene. Opozorila je, da knjižnice znotraj svojih lokalnih okoljih najverjetneje zbirajo različne podatke, ki pa žal niso vedno najdljivi na internetu (torej niso vidni, dostopni).

Na podlagi različnih vprašanj, ki so prihajala iz občinstva, je kmalu postalo jasno, da knjižnični sektor nima tradicije pri oblikovanju svojih USP oz. »unique selling points« (op. p. edinstvenih ali posebnih marketinških točk). Udeleženci kongresa so predlagali različne koncepte, ki morajo temeljiti na dostopu, zaupanju in varnosti. Raz-

Slika 3: Chris Batt (predsedujoči in moderator kongresa), Nick Batey in Stuart Hamilton

Slika 4: Nočni sprehod mimo Kraljeve knjižnice

prava se je osredotočila tudi na možna nesoglasja med knjižnicami in drugimi organizacijami, kot so v tujini znani telecentri (ustanove, ki skrbijo za digitalno opismenjevanje ljudi), ki delujejo v boju proti digitalnemu razkoraku. Vendar imajo knjižnice odlično infrastrukturo, ki je financirana z državnim denarjem, zato so idealna mesta za prizadevanje k boljši e-vključenosti.

Na predavanjih **drugega dne** kongresa smo izvedeli, kaj je potrebno za integracijo splošnih knjižnic v evropsko politiko in financiranje.

Signe Balina, predsednica Združenja ustanov v Latviji, ki se ukvarjajo z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, je predstavila občinstvu uspeh latvijski splošnih knjižnic v boju proti digitalnemu razkoraku. V Latviji so vse interesne skupine, kot na primer centralne in lokalne vladne in nevladne organizacije, skušale s skupnimi močmi premagati digitalno izključenost države. Splošne knjižnice so v tem procesu s svojo mrežo odigrale pomembno vlogo. 874 latvijskih knjižnic je povežalo ljudi, znanje in informacije. V zadnjih petih letih so se splošne knjižnice preoblikovale v sodobne informacijske, znanstvene in socialne centre, ne le s podvojitvijo števila računalnikov, temveč tudi z zagotavljanjem Wi-Fi dostopa v vseh knjižnicah. Te naložbe so se izkazale za zelo koristne, saj splošne knjižnice zagotavljajo edini dostop do interneta kar 21 % latvijskega prebivalstva. V raziskavi, v kateri so uporabnike spraševali, na kakšen način so splošne knjižnice pomagale pri napredku in kvaliteti njihovih življenj, jih je 35 % odgovorilo, da z dostopom do e-servisov.

15

V svoji predstavitvi je **Jan Braeckman**, direktor Bibneta, ponovno odprl razpravo o USP («unique selling points» - op. p. edinstvenih ali posebnih marketinških točkah), ki so bile pomemben del razprave pretekli dan konference. Bibnet je bil ustanovljen leta 2009 kot pomoč flamskim splošnim knjižnicam v digitalni dobi. Njihova študija predstavlja premik od tradicionalnega modela knjižnice v smer modela s štirimi stebri:

- zbirka,
- knjižnica kot prostor,
- predstavitve in interakcije,
- ustvarjanje povpraševanja.

Zbirka je še vedno pomemben del splošnih knjižnic, vendar je vse bolj dopolnjena z drugimi, enako pomembnimi marketinškimi potezami. Knjižnice postajajo prijemljiv prostor, prostor za učenje, sklepanje novih poznanstev, odkrivanje novih vsebin. Oba vidika - zbirka in prostor privabljata uporabnike v knjižnice. J. Braeckman je poudaril, da so knjižnice preko blogov in drugih socialnih omrežij osredotočene na predstavljanje svojih zbirk in storitev na spletu. V zaključku je J. Braeckman identificiral 5 elementov, ki po njegovem predstavljajo edinstvene marketinške točke:

- bogata in raznolika (fizična in digitalna) zbirka, lokalna in na medmrežju,
- dostopnost, enostavna uporaba, vsebinska ustreznost in predstavnost zbirk,
- načini, kako knjižnice nagovarjajo ljudi v svojem (fizičnem in digitalnem) okolju,
- načini, kako knjižnice spodbujajo določene ljudi in skupine v nekem okolju ter jim pomagajo,
- knjižnice morajo biti javni prostor, blizu vsem in odprt za vse.

Slika 5: Predavatelji drugega dne kongresa

Slika 6: Delavnica - drugi dan

na voljo pet minut za predstavitev poteka, ciljev in zaključka projekta.

DELAVNICE

Sledili so trije sklopi delavnic. Udeleženci smo si izbrali delavnico po lastni presoji in zanimanju.

Prva delavnica – **Gradimo dialog z Evropo**

Vodil jo je **Robin Knowles**, direktor organizacije Civic Agenda EU. Delavnica se je vsebinsko nanašala na prvi dan kongresa. Udeleženci so se ukvarjali z vprašanji, kako preobraziti splošne knjižnice in vključiti njihov vpliv v širši EU kontekst? Udeleženci so se razdelili v tri skupine, ki so se osredotočile vsaka na svojo vsebino. Spraševali so se:

- zakaj se povezovati z EU in ali je e-vključevanje pravi način približevanja splošnih knjižnic Evropi,
- kako zbrati več podatkov o dejavnostih splošnih knjižnic, ki se bodo predstavili in zagovarjali pred EU,
- kako naj predstavniki splošnih knjižnic in zagovarjajo svoj položaj v primerjavi s telecentri, ki kot konkurenca knjižnicam nastajajo po Evropi?

Udeleženci so menili, da bi EU lahko igrala pomembnejšo vlogo v bolj strukturiranem financiranju splošnih knjižnic po Evropi. Tvorci evropske politike morajo sprejeti knjižnice v svoje programe tako, da jim določijo jasno funkcijo. To nujno pomeni bolj razviti sistem splošnih knjižnic v nekaterih EU članicah. Knjižnice se

Marie Østergård je predstavila projekt, ki bo spremenili knjižnico v Aarhusu (Danska) v mestni medijski prostor. Projekt vključuje več kot gradnjo nove knjižnice. Knjižnica naj bi postala prostor sodelovanja in prostor, kjer bi družine skupaj preživljale svoj prosti čas. To bo zgradba, ki bo v celoti spremenila izgled mesta in prostor, kjer bodo knjižnica in druge organizacije gradile nove sinergije. »Knjižnica prihodnosti«, ki jo zelo premišljeno načrtujejo že več let, bo v stavbi, ki bo štirikrat večja od sedanje. To bo prostor za sodelovanje, srečanja in predstave, prostor, kjer bo vsak uporabnik lahko pustil svoj »odtis«. Nova knjižnica bo konglomerat inspiracije, učenja, druženja in nastopanja.

Østergårdova je v razpravi o USP (»unique selling points« - op. p. edinstvenih ali posebnih marketinških točkah) poudarila unikatno raznolikost njihovega novega mestnega medijskega prostora. Prav tako se je strinjala z besedami prejšnjih govornikov, da bodo v prihodnosti pomembni odnosi in manj številke.

Doina Popa, predsednica Zveze splošnih knjižnic v Romuniji, je predstavila projekt, ki ga financira Fundacija Billa in Melinde Gates. V zadnjih letih je projekt s pomočjo financiranja strojne opreme in omrežja ter usposabljanja ljudi k uporabi splošnih knjižnic vidno prispeval k zmanjšanju digitalnega razkoraka med mesti in podeželjem. Kot že večkrat pred njo, je D. Popa poudarila potrebo po usklajevanju in sodelovanju vseh zainteresiranih organizacij.

V nadaljevanju drugega dneva je bilo predstavljenih več dobrih praks evropskih splošnih knjižnic, ki jasno kažejo njihov vpliv na družbo, gospodarstvo in napredek. Vsak predavatelj je imel

Slika 7: Maja - povezana (pred predavanjem)

Slika 8: Petra – zamišljena (med predavanjem)

Slika 9: Urška – vesela (med odmorom)

morajo organizirati in delovati skupaj, da bodo lahko oblikovale jasna sporočila politikom v EU. Poudariti morajo, da se družba spreminja, in razložiti, kakšne izzive to predstavlja za splošne knjižnice. Knjižnice morajo oblikovati vse-evropsko vizijo o njihovi vlogi v prihodnosti. Ta vizija pa mora biti povezana z EU programi. Knjižnice morajo razložiti, kako se že spopadajo s temi spremembami in pojasniti, kako jim lahko Evropa (s skupnim sodelovanjem) pomaga.

Pri drugem vprašanju so udeleženci menili, da manjka vse-evropski sistem za knjižnično statistiko, kot je bil Libecon (projekt financiran iz EU, ki ga ni več). Cilj splošnih knjižnic mora biti sodelovanje pri zbiranju različnih podatkov, ki bodo potrdili, da okolica knjižnice potrebuje. Prizadevati si morajo k čim večjemu vključevanju v EU projekte. Vsi so se strinjali, da je to glavna naloga EBLIDE (*European Bureau of Library, Information and Documentation Associations*).

17

Na kongresu se je veliko govorilo o tem, da so knjižnice odlični partnerji za sodelovanje. To je tudi razlog, da morajo splošne knjižnice telecentre obravnavati kot partnerje in ne kot konkurenco, v Evropi pa je potrebno poudarjati, da knjižnice lahko ponudijo celo več kot telecentri.

Druga delavnica – Ključna orodja pri tranziciji v digitalno dobo

Delavnico je vodila **Helen Milner**, izvršna direktorica družbe UK Online Centre. Na drugi delavnici smo udeleženci razmišljali o potencialni vlogi splošnih knjižnic kot o »razvojnih agencijah« v digitalni dobi. Razpravljali smo o izboru virov, servisov in orodij za različne uporabnike in ne uporabnike splošnih knjižnic. Ogledali smo si tudi tri predstavitve, ki so pokazale različno vlo-

go splošnih knjižnic, ki sočasno podpirajo razvoj v lokalnih skupnostih. Ena izmed ugotovitev delavnice je bila, da je potrebno poskrbeti tudi za ustrezno izobraževanje knjižničarjev, ki bodo digitalna znanja kasneje prenašali na uporabnike.

Agnieszka Koszowska (Information Society Development, Poljska) je v predstavitvi splošne knjižnice kot tretjega prostora govorila o iniciativi »Get Online Week (GOW) 2011«. V tekmovanju so sodelovale vse poljske splošne knjižnice. Znotraj knjižnic so bila organizirana neformalna srečanja za uporabnike, ki niso imeli dostopa do digitalnih virov (prednost so imeli starejši od 50 let). Na teh srečanjih so jim knjižničarji predstavili različna IKT orodja. To je bil zelo uspešen poskus opogumljanja tistih, ki do takrat niso uporabljali sodobnih tehnologij. Knjižnice so odigrale pomembno vlogo pri premostitvi razlik v digitalnem znanju, saj v očeh uporabnikov veljajo za nevtralen, zanesljiv in zaupanja vreden prostor. Danes knjižnice ponujajo veliko možno-

Slika 10: Dvorana v stavbi Odbora regij

sti pri spoznavanju novih tehnologij »digitalno izključenim«, kar je bil tudi cilj »GOW 2011« initiative.

Joyce Ray (University College London, Johns Hopkins University, v preteklosti zaposlena na Institute of Museum and Library Service - IMLS), je predstavila iniciativo IMLS za knjižnice in muzeje v ZDA, namenjeno implementaciji inovativnih programov, ki prispevajo k razvoju digitalnih spretnosti. Splošne knjižnice v ZDA uspešno kombinirajo fizični prostor in različne servise. Pri tem vključujejo uporabnike in jim pomagajo, da razvijajo digitalne veščine. Navedla je primer splošne knjižnice v New Yorku, kjer so izvedli knjižnično tekmovanje preko blogov in socialnih omrežij. V knjižnici izvajajo tudi projekt YOUmedia – laboratorij za učenje, ki je namenjen mladim. Knjižničarje, ki sodelujejo v različnih projektih, tudi ustrezno izobražujejo in jih usposablja za delo z različnimi socialnimi skupinami.

Tretjo predstavitev z naslovom Splošne knjižnice – ključni predstavniki za dostopno in vključujočo tehnologijo, sta pripravila **Alistair McNaught** in **dr. Simon Ball** (JISC). Dejala sta, da je vloga knjižnice predvsem ta, da naredi tehnologijo dostopno uporabnikom in jih ustrezno izobražuje, da tehnologijo učinkovito uporabljajo. Splošne knjižnice so velikokrat edini prostor, kjer se uporabniki lahko poučijo o obstoječih orodjih, aplikacijah, prednostih, alternativnih formatih ali informacijskih virih. Brezplačna, preprosta orodja za uporabo in preproste tehnike lahko povečajo dostopnost do digitalnih vsebin. Poudarila sta tudi pomen dostopnosti različnih vrst tehnologije za hendikepirane. Informacija mora biti dostopna z različnimi orodji in v različnih formatih.

Tretja delavnica – Trajna sodelovanja

To delavnico je vodila **Sally McMahon**, direktorica Public Libraries of Brighton and Hove v Veliki Britaniji. Na delavnici so se udeleženci pogovarjali, kako knjižnice gradijo sodelovanja in partnerstva z drugimi organizacijami in kako odgovoriti na dejstvo, da je v okolju vsak dan več tistih, ki ponujajo različne možnosti učenja, javnih servisov in drugih komercialnih ponudnikov.

Prvo predstavitev je imel **Simon Bell**, vodja strateškega partnerstva in licenciranja pri British Library. Predstavil je, kaj in kako je British

Library pridobila, ko je sklenila devet strateških partnerstev. Glede na potrebo po takojšnji digitalizaciji zbirke in brez namensko zbranega denarja za digitalizacijo je British Library prisilila za sodelovanje različne organizacije, kot so: BBC, National Archives, Microsoft, Google itd. S. Bell je govoril o različnih modelih, ki so jih uporabili pri sodelovanju s temi organizacijami. Osredotočeni so bili na komercialni vidik, copyright izdaje in drugo.

Sledila je predstavitev **Diane Edmonds**, pomočnice direktorja za področje kulture pri Haringey Council. Osredotočila se je na partnerstva med splošnimi knjižnicami in partnerji za vključevanje. Da uporabniki lahko uporabljajo splet, dostopajo do relevantnih vsebin in komunicirajo s knjižnico, potrebujejo različna sodelovanja. V primeru Haringeyja sta najpomembnejša partnerja BBC in UK Online Centre Network. Z vse večjim poudarkom na e-vladi knjižnica aktivno pomaga okolici in naredi njene vsebine bolj dostopne. Sodelujejo tudi z NHS, s pomočjo katerega ponujajo dostop do knjig ljudem v bolnišnicah. D. Edmonds je še poudarila, da moderna splošna knjižnica ne more delovati sama, ne fizično ne virtualno, ampak mora biti knjižnica del večplastnega omrežja.

Ilse Marien (raziskovalka na Univerity of Brussels) je govorila o dejstvih digitalne raznolikosti, o vlogi, ki bi jo knjižnice lahko imele pri zmanjševanju teh razlik in o partnerstvih, ki so za to potrebna. Njen oddelek je naredil seznam iniciativ o e-vključenosti v Flandriji in ugotovili so, da je 30 % iniciativ povezanih s splošnimi knjižnicami. Dejala je, da je v Flandriji pomanjkanje nacionalnih iniciativ, zato je sodelovanje med splošnimi knjižnicami, socialnimi službami, lju-

Slika 11: Chris Batt in Helen Milner - zaključki

dmi, ki se ukvarjajo z mladimi, z izobraževanji odraslih in drugimi organizacijami pomaknjeno na lokalno raven.

Po predstavitev smo se udeleženci v skupinah pogovarjali o vlogi trajnih partnerstev za vseživljenjsko učenje in e-vključevanje. Zaključili smo, da je potrebno še naprej graditi na obstoječih in novih sodelovanjih, cilj sodelovanja naj bodo »win-win« (op. p. zmagovalne) situacije za vse partnerje.

ZAKLJUČEK

Kongresa smo se udeležile tri bibliotekarke iz treh slovenskih splošnih knjižnic, vse tri članice organizacijskega odbora Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS. Cilj udeležbe na kongresu je bilo spoznavanje delovanja EU pri sodelovanju s splošnimi knjižnicami in vsebinsko seznanjanje s projekti, ki so se ali se že izvajajo v nekaterih državah EU. Predstavljeni projekti so bili financirani s strani različnih fundacij (predvsem Fundacije Billa in Melinde Gates). Ugotovile smo, da je denarja za financiranje razvoja splošnih knjižnic v Evropi veliko, pa vendar več za države, ki jim računalniška oprema in računalniško opismenjevanje na nivoju države predstavljata povečanje stopnje izobrazbe prebivalstva, manjšo brezposelnost in višjo pismenost. Take države so predvsem Litva, Latvija, Romunija in Bolgarija. V omenjenih državah splošne knjižnice delujejo zelo povezano, saj se zavedajo, da jim bo le tako Evropa z denarnimi sredstvi prišla naproti. Med ugotovitvami se je znašlo dejstvo, da se je na trgu potrebno predstavljati v večjih skupinah. Veliko splošnih knjižnic znotraj EU se srečuje z enakimi težavami, zakaj se ne bi povezali in pred EU nastopili skupaj? Svoje delo moramo tudi pravilno ovrednotiti. »Merjenje« dela predstavljajo podatki, ki so dokazljivi. Politiki takih podatkov ne bodo mogli zavrniti in to je pot do denarja in obstoja. Pomembno je, da začnemo **meriti vpliv splošnih knjižnic na okolje** in ne več število izposojenih enot v posamezni knjižnici! Splošne knjižnice morajo biti neformalne, kulturne, socialne in zabavne.

Na koncu kongresa je bila jasno izražena in poudarjena nujnost povezovanja, sodelovanja in skupnega nastopanja pri iskanju novih USP (»unique selling points« - op. p. edinstvenih ali posebnih marketinških točk) in unikatnosti v knjižničnem sektorju. Predavatelji so poudarjali, da so pobude, ideje in vitalnost v sektorju še

prisotne. Predvsem je potrebno graditi na impulzih iz okolja. Tudi projekt »Europa 2020« se osredotoča na ključne besede, kot so socialna vključenost, usposabljanje in emancipacija prebivalcev Evrope v smislu krepitve družbe skozi znanje. Hitre spremembe v splošnih knjižnicah že prestopajo prag. Treba se jih je zavedati, se pripraviti nanje. To lahko storimo le tako, da imamo na nivoju države skupno vizijo, se povežemo ter na trgu nastopimo skupaj in enotno. In še ključna misel s kongresa: **»Začeti moramo prej in ne pravočasno!«**

Udeleženke ECEI11 se ob tej priložnosti zahvaljujemo vodstvu ZBDS, ki nam je finančno omogočilo udeležbo na kongresu in vodstvom knjižnic, v katerih smo zaposlene, da so nas pri udeležbi podprla. Priporočamo, da se na naslednje posvetovanje Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS povabiti katerega izmed predavateljev prvega dne kongresa. V Slovenijo moramo povabiti ljudi iz Bruslja, da bomo **vidni in vredni**. Z enakim ciljem se moramo tudi sami udeleževati dogodkov o e-vključenosti in spremljati projekte, novosti. Za razvoj splošnih knjižnic v Sloveniji bi bilo nadvse zaželeno, da se čim več ljudi seznanijo z načinom delovanja EU pri povezovanju s knjižničnim sektorjem. Na ta način bi lažje odkrivali poti do evropskega denarja in s tem prispevali k razvoju in spremembi vsebin slovenskih splošnih knjižnic. In kot je bilo rečeno na koncu, knjižničarji v splošnih knjižnicah moramo začeti proces spreminjanja človeških življenj z uporabo digitalizacije!

Udeleženke kongresa, avtorice prispevka in fotografij:

Petra Kovič

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto,
Urška Lobnikar Paunović
Valvasorjeva knjižnica Krško
in

Maja Vunšek
Mestna knjižnica Kranj

Več informacij na: <http://www.ecei11.eu>
V Novem mestu, Krškem in Kranju, 15. 12. 2011

Premislek o izmenjavi virov

V času hitrih družbenih in tehnoloških sprememb se knjižnice soočajo s potrebo po spremenjeni dejavnosti na področju medknjižnične izposoje in dobave dokumentov. Na pobudo ALA so nekatere ameriške knjižnice pristopile k skupnemu projektu in oblikovale smernice za spremembo medknjižnične izposoje ter sprejele manifest za delovanje pod geslom »Rethinking Resource Sharing« (Premislek o izmenjavi virov). Z akcijo želijo preseči tradicionalne okvirje medknjižnične izposoje in povečati njeno učinkovitost. Nekatere cilje naj bi v skladu s tehnološkimi spremembami opredelile ponovno in poiskale nove možnosti za sodelovanje med knjižnicami in vsemi ponudniki informacij, tako komercialnimi kot nekomercialnimi, založbami, arhivi, spletnimi ponudniki in informacijskimi specialisti. Svetovni splet je spremenil podobo knjižnice in pričakovanja uporabnika do medknjižnične dejavnosti. Od knjižnice uporabnik pričakuje podobno učinkovitost kot jo najde v digitalnem okolju.

Manifest nagovarja knjižnice k vnovičnemu pregledu vseh procesov medbibliotečnih služb in jih hkrati poziva k spremembam na tistih področjih, kjer so te potrebne in možne. V sedmih sklopih postavijo 64 vprašanj in tako izmerijo učinkovitost medbibliotečnih postopkov. Idealnih praks niso zaznali, nekatere knjižnice v ZDA so dosegle zavidljive standarde in s tem postale primer dobre prakse in zgled ostalim. Medknjižnična služba NUK je pri meritvah dosegla 85 % točk in za kvaliteto prejela tri od možnih 4 zvezdic.

Spremembe zadevajo predvsem naslednja področja:

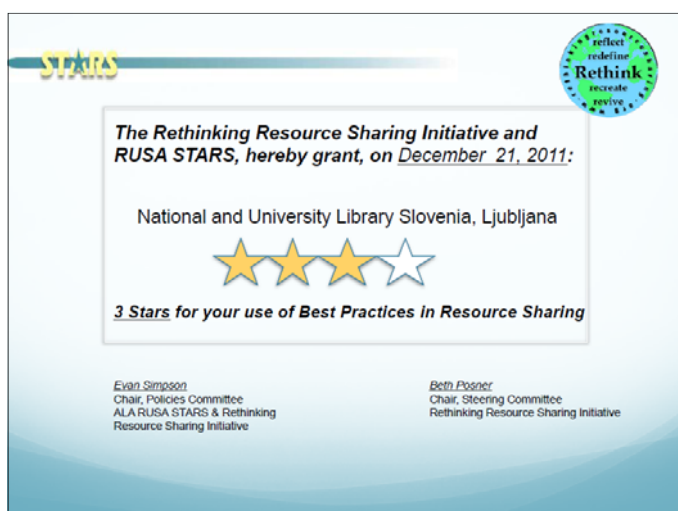
- uporaba elektronskih orodij in njihov razvoj v skladu s standardi, na fizičnem obisku uporabnika vztrajamo le v nujnih primerih,
- čim krajšo pot do iskanega gradiva in kratke dobavne roke (»Jutri je lahko že prepozno«),
- večje sodelovanje med knjižnicami v mednarodnem prostoru,
- oblika in način dobave naj bosta prilagojena uporabnikovim željam (digitalne kopije kjer dopušča avtorskopravna zakonodaja),
- cene naj se oblikujejo neprofitno, medknjižnične storitve se zaračunavajo v primeru, ko je nabava povezana s stroški (komercialni ponudniki, poštni stroški, stroški digitalizacije, plačilo avtorskih nadomestil ...). Stroške lahko zmanjšamo ali v določenih primerih celo odpravimo z recipročno izmenjavo gradiva med knjižnicami, kar imamo v naši knjižnici urejeno z nekaterimi slovenskimi knjižnicami, s tujimi pa tovrstno sodelovanje šele uvajamo v okviru naročanja preko aplikacije OCLC First search.
- Svoje storitve ponuditi tudi tujim knjižnicam in tako povečati pretok gradiva z mednarodno izmenjavo. Od marca 2011 naša knjižnica lahko prejema elektronska naročila preko OCLC-ja z vsega sveta, s tem pa nam je omogočen prejem dokumentov pod ugodnejšimi pogoji zaradi recipročne izmenjave.
- Medknjižnične storitve naj bodo dostopne vsem potencialnim uporabnikom, ne samo članom knjižnice. Posebej pri nakupu gradiva naj članstvo ne bi bilo pogoj.

20

Knjižnica ne more spreminjati uporabnikovih navad, lahko pa upošteva njegove želje in pričakovanja in ob tem spreminja svoje delovanje in tako ostane pomemben posrednik informacij.

Silvester Videtič

Narodna in univerzitetna knjižnica

»Besede onkraj vidnega«

»Življenje je barvasto,... rada imam stare knjige,... lepo dišijo,... vonj parketa v knjižnici,... mehke pike (knjig v brajci),... roka pusti pečat, ... naučili so me, da je sneg bel,... mu beremo, razlagamo,... potovanja po literaturi so zame precej bogatejša kot potovanja po tem planetku,...posvojil sem imaginacijo,...bral sem vse, kar mi je prišlo pod roko,... pogrešam, da bi prišel v nek prostor, knjižnico, kavarno, in samostojno bral, da bi lahko o prebranem na neki višji ravni lahko debatiral,... to je neka kvaliteta,... na tak način živim še danes in mi nič ne manjka,... bombardirani smo s podatki, tako daleč, da oslepimo,... kako pripeljat izkustvo v vsebino,... kar zadeva dostop do resničnega spoznanja, ni nobene razlike med slepimi in tistimi, ki vidijo...«

21 Tole pišem, ko poslušam (ponovno) osebne zgodbe slepih in mnenja strokovnjakov iz dokumentarca *Besede okraj vidnega* na spletni strani <http://tvslo.si/predvajaj/besede-onkraj-vidnega-dokumentarec-meseca/ava2.125600494/>. Dokumentarni film, ki nam pomaga spregledati. Obvezno si morajo čas zanj vzeti vsi knjižničarji in ne smejo

pozabiti na njegov nakup, da bo dvd na knjižni polici vsake knjižnice in z njihovo pomočjo pred čim več gledalci! Spoznali bodo, kaj slepim pomeni branje, knjiga, kako berejo in kakšne so njihove predstave o knjižnici, v pogovoru z njimi pa tudi, zakaj danes kakšne knjižnice ne marajo!

Še več, film je priložnost za knjižničarje, da pogumneje stopijo v stik s slepimi, da jih pritegnejo v knjižnice, k pogovorom o prebranih knjigah (na priporočilnih seznamih za branje naj bi bili zato tudi naslovi, ki so dostopni tudi v zvočnem zapisu ali brajci). Videči bodo v takem pogovoru bogatejši za izkušnje doživljanja slepih! Predvsem pa naj povabijo slepe na pogovore, ko bodo pripravljali programe za prostorsko oblikovanje knjižnice, za prireditve..., naj se videči srečajo z njihovim razmišljanjem na kakšni prireditvi, posvetovanju; slepi imajo kaj povedati.

V napovedi filma beremo, da želi film pripomoči k iskanju točk in dilem, ki so skupne vsem ljudem. Avtorjem filma (predloga: esej Mitje Čandra Gotski gozd, režiser Matjaž Latin, produkcija Zavod vizualni laboratorij) je uspelo. V

filmu zaživi slepota kot danost, za tistega, ki je popolnoma izgubil vid in tistega z nekaj vidnega zaznavanja, a tudi za gledalca filma, ki mu vid ne povzroča težav. Razgrinja slepoto kot fizično, psihološko in socialno danost na eni in knjige kot nosilke civilizacijskega razvoja in prostor individualne svobode na drugi strani.

Gledalec sledi opismenjevanju slepih, njihovemu vključevanju v študij in svet znanja, predvsem pa se seznanja, zakaj je branje zanje tako pomembno in z njihovim doživljanjem prebranega. Slednje vabi videčega, da bi z njimi izmenjal doživetja, mnenja... Morda spodbudi tudi knjižničarje k iskanju novih poti sodelovanja s slepimi, da bodo pridobili nove izkušnje in jih leta 2013 predstavili z referati in plakati tudi na posvetovanju Bralnega društva Slovenije: *Razvijanje branja pri skupinah prebivalcev s posebnimi potrebami*.

Silva Novljan

Računalništvo v oblaku

Intervju, ki smo ga v Knjižničarskih novicah pripravili ob imenovanju dr. Alenke Kavčič-Čolić na čelo sekcije IFLA za informacijsko tehnologijo, je zagotovo prinesel nekaj zelo zanimivih informacij o tem, kaj pomeni informacijska tehnologija za današnji razvoj knjižničarstva. Med njimi najdemo tako pozitivne kot tudi negativne elemente, a za vse velja, da so (ob nekaterih dodelanih in izpolnjenih pogojih) zelo kompatibilne in dobrodošle za to, da si roko podajo tudi s knjižnicami, ki si želijo priti naproti svojim uporabnikom. Nemara je takšen, relativno sodoben koncept, tudi koncept **računalništva v oblaku**. In zato je nastala potreba po krajšem uvodu v ta fenomen, ki ga v nekakšni telebanski formi podajam v naslednjih vrsticah.

Načinov, kako se srečati z opredelitvijo računalništva v oblaku, je na voljo kar nekaj. Vse se gibljejo okoli enakega pomena, zato je pristop lahko nekoliko bolj poljuben. Sam menim, da je v tej smeri nemara najbolj informativen neki paragraf v besedilu, kjer oblak sploh ne nastopa. Gre za tekst, ki ga je septembra 2005 spisal in objavil *Tim O'Reilly* pod takrat kontroverznim naslovom »Kaj je splet 2.0?«¹. Gre za enega najbolj citiranih spletnih besedil, ki

v splošnem predstavlja pregled premika razvoja spleta tako na horizontalni kot na vertikalni osi in pomaga razumeti koncepte skupne rabe informacij, aktivne soudeleženiosti pri izgradnji informacij in logike deljenja znanja, česar se žal še (pre) mnogo knjižničarjev ne zaveda dovolj dobro. Med vrsticami tega teksta najdemo tudi paragraf:

»Google je pričel živeti kot spletno rojena aplikacija, nikoli prodana ali zapakirana, prisotna kot storitev kjer uporabniki plačujejo, posredno ali neposredno, uporabo te storitve. Pasti starejše programske industrije niso več prisotne. Nič več ni napovedanih izdaj programske opreme, le neprestana posodabljanja. Nič več licenciranja ali prodaje, le uporaba.«

Ponavljam, v tem besedilu ne gre za definicijo, niti ne vsebuje večine potrebnega za razumevanje računalništva v oblaku. Zdi pa se popolnoma dovolj za začetno ilustracijo. **Računalništvo v oblaku je računalništvo, dojeto kot storitev in ne več kot produkt**². Poenostavljeno povedano gre za spletno osnovana orodja, do katerih lahko uporabnik dostopa prek spletnega brskalnika, pri čemer uporablja ta orodja tako, kot bi jih v brezoblačnem okolju upo-

rabljajal preko lokalno nameščenih orodij na svoji delovni računalniški postaji. Uporabniki računalništva v oblaku **niso vezani na uporabo posamezne naprave** in do različnih uporabnih orodij dostopajo tako prek svojega računalnika, tablice, telefona ali prek naprav, ki jih npr. knjižnice ponujajo v svojih prostorih svojim članom. Skrb za posodabljanje programskega orodja, kot tudi lokacije diskov, na katerih se nahajajo naši podatki, ni več v domeni končnega uporabnika. S tem pa ta tehnologija prinaša tako pozitivne kot tudi negativne lastnosti, o katerih tudi nekaj kasneje.

Bistveni zahtevi za vzpostavitev računalništva v oblaku sta praktično le dve: **dobra širokopsovna povezava v splet in virtualizacija opreme**. Tukaj virtualizacija nastopa v protipomeno lokalni oz. fizični opremi. Virtualizacija je bistvena in tu gre lahko za virtualizacijo posameznih virov (spominske kapacitete, diski) ali pa za virtualizacija strežnikov³. Zato je za nekatere analitike definicija računalništva v oblaku praktično vse, kar se dogaja zunaj požarnega zidu (torej »varnostnega obroča« lokalnega omrežja), vključno s tradicionalnim zunanjem izvajanjem informatike (outsourcing)⁴. Kot

22

1 Dostopno na <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html> (uporabljeno 29. 12. 2011).

2 Primerjaj Wikipedia, geslo *Cloud computing* na http://en.wikipedia.org/wiki/Cloud_computing (uporabljeno 15. 1. 2012).

3 Primerjaj Urban Sedlar, Janez Bešter, Andrej Kos: *Računalništvo v oblaku v telekomunikacijah in primeri uporabe*, prispevek s 26. delavnice o telekomunikacijah, ki je potekala novembra 2011, dostopno na <http://www.ltf.org/wp-content/uploads/2011/11/2-Urban-Sedlar-Janez-Bester-Andrej-Kos-VITELnov2011.pdf> (uporabljeno 15. 1. 2012).

vidimo, računalništvo v oblaku ni nekaj pavšalnega. Tudi sama področja temeljnega koncepta se delijo na **plasti** (tri oz. pet, odvisno koga vprašamo). Najpogosteje se omenja tri plasti, od spodaj navzgor si sledijo:

- **infrastruktura-kot-storitev (IaaS)**, kjer gre za ponudbo virtualiziranih strojnih virov (procesorja, pomnilnika, diskovnega prostora), torej najamemo infrastrukturo in uporabljamo operacijske sisteme in programske rešitve, kot bi bile v naši oskrbi.
- Nato govorimo o **platformi-kot-storitvi (PaaS)**, kjer najamemo platformo, na kateri uporabljamo programske rešitve (naše izdelave ali najete). Platforma uporabnikom skriva infrastrukturo, vendar jim nudi možnosti za razvoj aplikacij, vendar pa je ta plast odvisna od skrbi za nižje ležečo IaaS (za katero skrbi nekdo drug).
- Tretja plast je **programska oprema-kot-storitev (SaaS)**, ki predstavlja zelo razširjeno ponudbo programskih rešitev, ki se nahajajo v oblaku. Uporabnik ima zelo omejen nadzor nad nastavitvami aplikacij in nikakršnega nadzora nad spodaj ležečima IaaS in PaaS. V oblaku je velika ponudba programske opreme, ki so dostopne preko spleta, pogosto gre za brezplačne uporabe oz. plačljivo uporabo po potrebi.

Prav ta zadnja plast je za nas kot končne uporabnike v resnici največkrat uporabljena in najbolj zanimiva. Tipičen primer tega je elektronska pošta. *Google Gmail* je na trg prodril relativno pozno glede na ostale ponudnike, vendarle pa je prvi v resnici ponudil koncept oblaka pri elektronski pošti: namreč ponudil je zares veliko količino brezplačnega prostora, kjer hramba sporočil deluje po principu: ne briši temveč poišči v arhivu.

Preden se lotimo pregleda nekaterih uporabnih storitev v oblaku, pogledajmo še **osnovne pluse in minuse** takšnega sistema in koncepta: v literaturi boste med glavnimi pozitivnimi lastnostmi našli prihranek stroškov in truda, lažjo optimizacijo poslovnih procesov, lažje skupinsko delo z dokumenti in datotekami, okoljsko in ekonomsko učinkovitost in izboljšano avtomatizacijo; med negativnimi pa seveda ne moremo mimo vprašanja zaupanja ponudniku⁵, zahteva po stalni in hitri internetni povezavi, omejene zmožnosti, skladnost z regulativi in predpisi, stroškovna nepredvidljivost in razpršenost podatkov na neznanih lokacijah. Pravzaprav je težko presoditi dokončno – in za kaj takšnega se ponižno umikam – zavoljo premajhnih kompetenc – kaj pretehta. Vsekakor odločitev ali ter v kolikšni meri uporabljati oblak pritiče najprej vsakemu posamezniku, ki se odlo-

ča za selitev svoje pisarne v splet, posebej; in seveda tudi odločevalski skupini v organizacijah. Primerov dobrih praks je moč najti kar nekaj. **Nujnost kritičnega pogleda** pa je danes tako ali tako samoumevna.

Katere storitve v oblaku bi bile torej vsaj preizkusa vredne? Vsekakor na prvem mestu, če niste njihov načelni sovražnik, priporočam aplikacije, ki jih ponujajo iz *GooglePlexa*. Kar nekaj jih je zelo uporabnih in tudi med seboj se znajo lepo pogovarjati. Že omenjeni **Gmail** še vedno ponuja več kot 7,5 GB prostora za sporočila, prav tako je izredno uporaben *Google Koledar*: ta nam namreč omogoča dnevni, tedenski in mesečni pregled dogodkov, ki jih lahko zelo uporabno sami kategoriziramo. Poleg tega lahko različne tipe koledarja delimo z drugimi in tako več ljudi naenkrat vnaša ter spremlja dogodke, potrjuje prisotnost ipd. S prihodom pametnih telefonov je sinhronizacija teh podatkov, z njim pa tudi večja uporabnost storitve, postala zares nepogrešljiva. Naslednji sklop so *Google Dokumenti*, ki ponujajo pisarniški paket v oblaku, izdelavo in hrambo tekstovnih dokumentov, razpredelnice, predstavitev in spletnih obrazcev, vse to s poljubnimi nastavitvami skupne rabe ter možnostjo sinhronega dela več avtorjev na istem dokumentu, pri čemer lahko med delom so-

4 Zelo informativna je tu tudi diplomska naloga Blaža Brenčiča *Računalništvo v oblaku: stanje v Sloveniji in primerjava s tujino*, izdana že avgusta 2010, dostopna je na <http://www.cek.ef.uni-lj.si/UPES/brencic590.pdf> (uporabljeno 15. 1. 2012).

5 Dropbox je znan primer, kjer je nadgradnja junija 2011 poskrbela za nekaj urni dostop do računov brez gesla, s čimer je bila ogrožena zasebnost 25 milijonom uporabnikom te storitve; tudi Gmail je pred časom izgubil pošto 0,02 % svojim uporabnikom ...

avtorji tudi uporabljajo vgrajeno funkcijo klepeta. In Google seveda ne bi bil eden glavnih bojevnikov na trenutnem informacijskem parketu, če ne bi ponujal tudi storitve za upravljanje in deljenje videoposnetkov **Youtube** in fotografij **Picasa**, dasiravno v slednjem močno zaostaja za Yahoojevim **Flickr**. In, da se končno odmaknemo od Googla, je potrebno posebej omeniti **Dropbox**, ki je namenjen shranjevanju in skupni rabi dokumentov in drugih datotek ter služi kot izjemno enostaven način nadomeščanja USB ključkov kot prenosnih diskov za shranjevanje. Dropbox ti zastoj ponudi 2 GB prostora, za 10\$ na mesec pa že izjemnih 50GB. Prav tako je potrebno omeniti paket **Windows Live** ali **Applov iCloud** in če zraven pridamo še eno od vodilnih figur računalništva v oblaku **Amazona** (Amazon Web Services), smo do neke mere že prikazali *dramatis personae* sodobne bitke med ponudniki vseh treh plasti računalništva v oblaku. Na nivoju SaaS je kar nekaj uporabnega programja, ki lahko vsem pride prav v različnih situacijah: predlagam **Slideshare**, ki ponuja prostor za

shranjevanje, iskanje, predvajanje dokumentov, prezentacij ipd; **Pixlr** je super oblačno orodje za obdelavo slikovnega gradiva; cel kup načinov in storitev obstaja, s katerimi lahko na spletu shranjujemo in še posebej delimo svoje zapise (**blogi**), znanje (**Wikipedia**, **Quora**, **Scribd**), profesionalne izkušnje (**LinkedIn**), sezname za branje (**Goodreads**), načrtujemo poti (**Triplt**) in še mnogo drugega⁶.

Prebrati je moč tudi marsikaj v zvezi s tem, kako so knjižnice po svetu objele te rešitve, kot tudi zakaj in s kakšnim učinkom. Tako v prvi vrsti predlagam branje članka *Marshalla Breedinga* z naslovom *Olačna napoved za knjižnice*⁷. Ta bo služil kot izvrsten uvod v računalništvo v oblaku in hkrati kot uvod pisan za knjižničarje⁸. Slednje so namreč prvi korak premika v to tehnološko paradigmo napravile že s **katalogi, ki so dostopni preko spleta**. Hitro pridemo tudi do OCLC-jvega orodja za online referenčno delo **QuestionPoint**, ki ga uporablja mnogo knjižnic za izvajanje storitev Vprašaj knjižničarja, tudi v Sloveniji (trenutno osem knjižnic in

IZUM). Orodje omogoča uporabnikom oddajo vprašanja v obliki klepeta ali e-pošte, sodelujočim knjižničarjem pa odgovarjanje nanje ter izgradnjo in uporabo baze znanja odgovorov za nadaljnjo rabo. Literatura o temi bo razkrila tudi mnoge druge uporabe oblačnih storitev na vseh treh ravneh. Zaslediti je uporabo Googlovih dokumentov, npr. *knjižnica New York City* uporablja Googlove obrazce in razpredelnice za beleženje trendov referenčnih vprašanj pri informacijskem pultu⁹; knjižničarji *Univerze v Marylandu* (UMUC) so iskali kombinacijo tehnologije intraneta in računalništva v oblaku, našli so jo v Microsoftovem okolju Sharepoint¹⁰. Na ravni PaaS, torej uporabe platforme kot storitve, imamo kar nekaj knjižničnih aplikacij, ki svoje življenje živijo na Facebook platformi, - tako iskalniki po katalogih kot tudi različni online referenčni servisi. V *knjižnici Western State College* so razvili e-knjižnico na platformi Google App Engine¹¹. Primerov je seveda kar nekaj, predlagam, da si vzamete nekaj minut in si jih tudi ogledate¹².

6 Nekaj predlogov v branje: Matjaž Gerčar: *Kaj prinaša oblak uporabnikom?*, v *Moj mikro*, december 2011; Zoran Banović: *Licence in podatki letijo v nebo*, v *Moj mikro*, december 2011.

7 Marshall Breeding: *A cloudy forecast for libraries*, *The systems librarian*, vol. 31, no. 7, september 2011, dostopno na www.infotoday.com/cilmag/sep11/Breeding.shtml (uporabljeno 15. 1. 2012).

8 V tem oziru tudi Doug Johnson: *Libraries in the cloud*, v *Library media connection*, May/June 2011, dostopno na <http://www.doug-johnson.com/dougwri/libraries-in-the-clouds.html> (uporabljeno 24. 1. 2012).

9 Glej rubriko Ask a Librarian v *Computers in libraries*, december 2010.

10 Glej Jennifer Diffin, Fanuel Chirombo, Dennis Nangle: *Cloud collaboration: using (Microsoft) SharePoint as a tool to enhance access services*, dostopno na <http://contentdm.umuc.edu/cdm/singleitem/collection/p15434coll5/id/1046/rec/11> (uporabljeno 15. 1. 2012).

11 Glej spletno mesto <http://www.western.edu/academics/library/leslie-j-savage-library-western-state-college-of.html> (uporabljeno 15. 1. 2012).

12 Izjemna predstavitev je dostopna na SlideShare: <http://www.slideshare.net/ellyssa/libraries-and-the-cloud> (uporabljeno 15. 1. 2012); prav tako priporočam bolj poglobljen članek Yan Han: *Cloud computing: case studies and total costs of ownership*, v *Information technology and libraries*, december 2011; predstavitev Christine de Castell, Cecily Walker: *Using the cloud at Vancouver public library*, dostopno na http://conferences.infotoday.com/documents/125/B104_de_Castell.pdf (uporabljeno 24. 1. 2012).

Ta (pre)kratki izlet in uvod v računalništvo v oblaku lahko tudi zaključimo z raziskovalno noto. V prispevku niso omenjeni vsi elementi računalništva v oblaku, niti nočejo biti. S prispevkom, da ne bo kakega nesporazuma, se tudi nikakor nisem želel postaviti na kako izključujoče stališče, s katerega bi propagiral zgolj uporabo oblačnih storitev. Zakaj? Zato, ker se zavedam, da so, sploh

odločitve za popolno ali le delno migracijo v oblak, **zelo odgovorne in potrebujejo tehten razmislek in mnogo nasvetov izbranih strokovnjakov.** Svetujem lahko le trezen premislek in pa seveda preizkus tistih orodij, ki so vam na osebni ravni dostopni in bi jih potrebovali za svoje delo. V zakup pa vzemite vse pozitivne in negativne plati oblaka. Osebne izkušnje kažejo, da se marsikaj da

narediti hitreje, učinkoviteje in lažje, če uporabljamo katero od zgoraj navedenih storitev; vaš pa naj nastanejo kot posledica kritičnega pretresa vseh danih dejstev in možnosti. Gradiva na spletu je dovolj, tudi v slovenskih knjižnicah po Cobiss sodeč, nekaj branja bo.

Tomaž Bešter
Narodna in univerzitetna knjižnica

OBVESTILA

Spremembe in dopolnitve Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti

V zadnjem Uradnem listu v letu 2011 (v št. 108/11, z dne 29.12.2011) je bil objavljen Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti¹.

Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti je začel veljati februarja 2009. Ob uporabi pravilnika je bilo ugotovljeno, da so nekatere določbe pomanjkljive ali nejasne, zato je Komisija za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti oblikovala predlog utemeljenih potrebnih sprememb in dopolnitev, na osnovi le-teh pa je bil pripravljen predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti. Predlagane spremembe so se nanašale predvsem na rešitve za poenostavitev postopkov za nosilce najvišjih nazivov po prejšnjih predpisih, spremembe zaradi nujnih redakcijskih popravkov ter nujne spremembe zaradi izkazovanja širše strokovne usposobljenosti strokovnih delavcev.

Na podlagi prejetih mnenj in pripomb deležnikov v javni obravnavi, ki je potekala spomladi 2010, je bila v juniju 2010 pripravljena delno spremenjena verzija predloga. Kljub dodatnim obrazložitvam in utemeljitvam, ministrstvo soglasja za uveljavitev sprememb za poenostavitev postopkov za nosilce najvišjih nazivov po prejšnjih predpisih oz. sprememb, ki bi določale, da javni uslužbenec lahko pridobi tudi naziv, ki ga vsebu-

je delovno mesto za katerega ne izpolnjuje vseh formalnih pogojev za zasedbo, ni dobilo. Zato je bila v ponovno medresorsko usklajevanje v aprilu 2011 posredovana nova spremenjena verzija predloga, v kateri so bile kljub nasprotovanju strokovne javnosti upoštevane pripombe pristojnih državnih inštitucij.

V Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti so bile tako uveljavljene predvsem spremembe, vezane na izkazovanje širše strokovne usposobljenosti strokovnih delavcev ter nujni redakcijski popravki. Spremenjene določbe pravilnika bodo veljale za vloge za imenovanje v strokovne nazive, ki jih bodo kandidati ministrstvu predložili po 1. aprilu 2012.

Prav vsem, ki ste s svojimi pripombami in predlogi sodelovali pri oblikovanju sprememb, ki bodo še pripomogle, da bodo zaposleni na področju knjižnične dejavnosti v Sloveniji izpopolnjevali svoje strokovno znanje ter ustvarjalno prispevali k razvoju knjižničarske stroke in njene dejavnosti, s svojim odličnim strokovnim delom pa k utrjevanju njenega ugleda in kolektivnega duha, se za sodelovanje zahvaljujemo!

Tatjana Likar
Ministrstvo za kulturo

1 Besedilo najdete na povezavi: <http://www.uradni-list.si/pdf/2011/Ur/u2011108.pdf>.

OBVESTILO AVTORJEM

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo "Od leve proti desni:... ". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Prispevkov ne honoriramo!

Uredništvo Knjižničarskih novic

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Irena Kavčič, Daša Pokorn, mag. Darija Rozman

Fotografija na naslovnici: Žiga Cerkenik

Naklada: 400 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

Naročnina za leto 2011: 50,00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30,00 EUR za dostop do elektronske oblike

